3556

XIII SPRAWOZDANIE DYREKCYI C. K. GIMNAZYUM W PODGÓRZU

ZA ROK SZKOLNY 1911.

TREŚĆ:

1. TADEUSZ ROJEK: »KILKA UWAG O ZAPOMNIANYM KRYTYKU I POECIE STANISŁAWIE ROPELEWSKIM«.
2. CZĘŚĆ URZĘDOWA.

KRAKÓW
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO
1911.

XIII SPRAWOZDANIE DYREKCYI C. K. GIMNAZYUM W PODGÓRZU

ZA ROK SZKOLNY 1911.

TREŚĆ:

1. TADEUSZ ROJEK: »KILKA UWAG O ZAPOMNIANYM KRYTYKU I POECIE STANISŁAWIE ROPELEWSKIM«.
2. CZĘŚĆ URZĘDOWA.

KRAKÓW
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO
1911.

DRUK W. L. ANCZYCA I SPÓŁKI W KRAKOWIE

KILKA UWAG O ZAPOMNIANYM KRYTYKU I POECIE STANISŁAWIE ROPELEWSKIM [1]).

»O czem tu dumać na paryzkim bruku,
Przynosząc z miasta uszy pełne stuku,
Przekleństw i kłamstwa niewczesnych zamiarów,
Za późnych żalów, potępieńczych swarów?...«
(A. Mick. 1834).

Że dumać trudno było na paryskim bruku, to więcej jak pewne — trudno nawet było niejednokrotnie skupić myśli, zdać sobie choćby pobieżnie sprawę z tego, co się tam działo — tam — w tej małej Polsce na obcej niwie — na ziemi paryskiej. Trzeba było albo zamknąć się w zaciszu i powiedzieć sobie z Mickiewiczem:

»Jedyne szczęście: kto w szarej godzinie,
Z kilką przyjaciół siadłszy przy kominie,
Drzwi od Europy zamykał hałasów,
Wyrwał się myślą do szczęśliwych czasów,
I dumał, marzył o swojej krainie«...,

albo puścić wodze rozkiełznanym nieraz namiętnościom, ścierać się, walczyć o przekonania, idee — walczyć słowem lub

[1]) W pracy niniejszej podaję tylko zebrane szczegóły z życia i działalności Ropelewskiego, aby zwrócić na niego uwagę.

piórem bez dostatecznej często świadomości tego, co się czyni, krytykować niejednokrotnie wszystkich i wszystko.

Emigracya nasza w Paryżu to wogóle coś tak ogromnego pod względem siły działania, a coś tak rozległego pod względem różnorodności swojej, że nawet dziś my, stojący o tyle lat poza nią, nie możemy jeszcze objąć jej całości, nie możemy sobie zdać dokładnie sprawy z jej znaczenia. A znaczenie jej niepoślednie: jej właśnie stosunki i warunki wytworzyły i wydały większość naszej literatury romantycznej. Prawda, że wśród tych burz, »wśród ludzi znudniałych, którzy o niczem gadać nie chcą i nie umieją[1])«, mógł niejeden talent, niejeden zapał zmarnieć, wydać mniej obfity plon, niżby się tego spodziewać należało; z drugiej jednak strony to ciągłe ścieranie się, nie już na polu polityki (nie o to nam teraz chodzi) ale w dziedzinie literatury pięknej, wyrobiło autorów, pobudzało do pisania.

To, co my możemy ze stanowiska etyki czy moralności uważać za rzecz ujemną, to samo było dla naszego piśmiennictwa dodatniem. Zawiść np. — tak skąd inąd karygodna — tu działała ogromnie korzystnie, wzbudzała konieczną nieraz chęć okazania swego talentu: zawiść czy niechęć kazały poetom starać się o zadowolnienie ostrej i sprawiedliwej często krytyki.

Działały tutaj nie już same anormalne stosunki, ale działali i ludzie, którzy wtedy ukryci za parawanem pseudonimów smagali piórem słusznie i niesłusznie, rzucali zarzewia niezgody i zawiści. Wtedy ich znano, obawiano się — dziś albo o nich nic nie wiemy — albo ograniczamy się do lakonicznych tylko wzmianek.

Szał i gorączka naszego emigracyjnego społeczeństwa objawiały się szczególnie w dwu kierunkach: w zawiązywaniu towarzystw i w dziennikarstwie. I towarzystwa i dzienniki lub czasopisma, to tak integralna część emigracyi, że trudno ją sobie bez tego wyobrazić. Na gruzach jednego towarzystwa, czy pisma powstawało drugie nieraz o wręcz przeciwnych zapatrywaniach, zasadach i dążnościach.

Na tem tle zarysowały się wyraźnie dwa kierunki, przy-

[1]) Listy Słow. do matki. T. II, str. 120 (XI 1839).

wiezione jeszcze z ziemi ojczystej, dwa stronnictwa, wytworzone jeszcze w Polsce z końcem XVIII stulecia: demokratyczne i arystokratyczne. Pierwsze najliczniejsze [1]) grupowało się w »Tow. Dem. Pol.« [2]) około Matuszewicza i całej plejady ludzi wpływowych i znanych (np. J. Lelewel); drugie, mniej wpływowe i liczne, około ks. Ad Czartoryskiego. Poza tem było bardzo wiele innych towarzystw [3]), każde o innem odcieniu, każde z nową myślą, choć celem tym samym, bo też celów ostatecznych więcej nad jeden być nie mogło.

Towarzystwa miały jako swoje organa pisma, ale i poza tem piśmiennictwo dziennikarskie rozwijało się szybko i pomyślnie, bo miało odpowiednie po temu podłoże. A że poeci, licznie przebywający na emigracyi, o poezyi nie zapominali, owszem pracowali nieraz i tworzyli z jeszcze większym zapałem, przeto krytyka literacka miała w tych pismach obszerne pole do działania. Krytyków też nie było brak.

Pośród całego szeregu tych ludzi słyszy się od czasu do czasu o nazwisku, które bynajmniej nie mało mogło a nawet zaważyło na naszem piśmiennictwie. To Stanisław Nałęcz Ropelewski. Z trudem tylko można sobie o nim wyrobić jakieś konkretne pojęcie, bo przedewszystkiem działalność jego i prace są rozrzucone, a zawsze podpisane pseudonimem. Staraniem naszem jest podać trochę szczegółów zebranych z jego życia i twórczości, które rzucą na ten niepośledni talent trochę światła, wydobędą jego imię z pyłu zapomnienia.

W »Czasie« z r. 1865 [4]) pojawiła się następująca notatka: »W dniu 24 lipca odbyło się w Śremie żałobne nabożeństwo za duszę śp. Stanisława Ropelewskiego, zmarłego w Górze dnia 17 b. m. Urodzony w r. 1814 wziął on czynny udział w powstaniu 1831 r... w r. 1833 należał do wyprawy Zaliwskiego, po której smutnym upadku powrócił do Paryża... Ks. Weiss w wymownych słowach skreślił tułaczy żywot zmarłego«.

---

[1]) W r. 1834 liczyło 400 członków, w 41 r. 1021.

[2]) Założone 17 marca 1832 r.

[3]) Około 20-tu.

[4]) »Czas« 1865 r. Nr. 173 1 sierp.

Ta wprost lakoniczna wzmianka nic właściwie o samym Ropelewskim nie mówi a podaje nam zaledwo kilka szczegółów z jego życia i to niepewnych. Data bowiem urodzenia wobec faktu, że Ropelewski miałby 17 lat, kiedy przybywa na emigracyę i zaczyna pisać, może nieco spóźniona, a w tym wypadku choćby i rok jeden wielkie ma znaczenie. Możemy natomiast z większem prawdopodobieństwem oprzeć się tu na jednym z listów Słowackiego do pani Bobrowej. Słowacki w wyżej wspomnianym liście z dn. 16 czerwca 1841 r.[1]) pisze: »Jest to młody, 28-letni chłopak — ładny, lecz chorowitej i nieco nalanej cery, możebyś go Pani żałowała«. Stąd więc wynika, że Ropelewski urodził się w r. 1813, a jak z rozmaitych rozrzuconych wzmianek sądzić można, pochodził on z wojew. Sandomierskiego. Nauki pobierał i kończył w Warszawie, a po smutnych wypadkach 31-go roku przeniósł się wraz z innymi do Paryża. Więcej wypadków i szczegółów ważnych z początków jego życia nie mamy; ale już to samo, że Stanisław, ukończywszy najpóźniej w 18 r. życia szkoły i studya, wyniósł z nich tyle, że mógł snuć wątek przez całe życie, każe nam przypuszczać, iż był to człowiek niepospolitej pracy i niezwykłych zdolności. Zresztą współcześni, choć wrogo względem niego usposobieni, sami to przyznają.

Pod koniec r. 1831 nazwisko jego jest już w Paryżu znane, a między 32—33 widzimy go, choć krótki bardzo czas, w »Towarzystwie Demokratycznem Polskiem«. Jego wstąpienie, a zarazem i wypisanie się ze wspomnianego towarzystwa rzuca pewne światło na jego »credo« polityczne. »Od 17 marca 1832 r. do 16 stycznia 1833 r. wstąpiło do »T. D. P.« — pisze L. Gadon — 79 członków, a między nimi... Kilku członków opuściło Towarzystwo z własnej woli, tak np. utalentowany Stanisław Ropelewski, który z namowy Krępowickiego zapisał się do Towarzystwa Demokratycznego, a już w kilkanaście dni usunął się z niego, oświadczając publicznie w »Pielgrzymie«, że nie widzi uosobnionych zasad demokratycznych w jego członkach«[2]). Widocznem jest z tego, że Ropelewski był nawskróś przejęty zasadami demokratycznemi, nie znosił jednak połowiczności

[1]) Bibl. Warsz. t. IV, str. 266.

[2]) L. Gadon: Emigr. Polska t. II, str. 244.

i niejasności w postępowaniu, jaka często miała miejsce w »T. D. P.«, zwłaszcza w początkach jego istnienia. Nic więc tutaj Ropelewski nie zdziałał i zdziałać nie mógł, choćby dlatego, że tak krótko był członkiem towarzystwa. W r. 33 znika Ropelewski z widowni emigracyjnej i bierze udział w wyprawie Zaliwskiego, a po jej upadku w r. 1834 wraca z powrotem do Paryża.

W kalendarzu »Pielgrzymstwa Polskiego« spotykamy wzmiankę, że w r. 1834 zawiązano w Paryżu »Towarzystwo Słowiańskie« »mające na celu wejście w stosunki z pobratymczemi narodami Polski. Do pierwszych jego założycieli należeli Adam Mickiewicz, Bohdan Zaleski, Wojciech Kaźmirski, Stanisław Ropelewski, Eustachy Januszkiewicz i K. E. Wodzyński. Oprócz tej krótkiej wzmianki, żadnej innej o tym związku nie napotkaliśmy«[1]). Widzimy stąd, że Ropelewski nie tylko był czynnym na emigracyi, ale że kiełkowały, choćby przez krótki czas, jakieś idee czy myśli panslawistyczne, skoro do towarzystwa o podobnych zasadach i celach należał. Nadto przekonywamy się, że dość wcześnie wszedł w blizkie stosunki z Mickiewiczem i Zaleskim, których utwory miał w niedalekiej przyszłości ocenić.

Na te czasy przypada zbliżenie się jego do Mickiewicza. Mickiewicz pracował właśnie nad »Panem Tadeuszem«, a obok Stefana Witwickiego i Bohdana Zaleskiego można i Ropelewskiego zaliczyć do tych przyjaciół, co

wtenczas pomogli rozmowie
I do pieśni rzucali mi słowo po słowie...[2])

Później znowu cicho o nim jakiś czas, bo Zaleski w liście do Karola Wodzińskiego ze Strassburga z dnia 22 maja 1836 r. pisze: »Gdzie się obraca konfederat Ropelewski?«[3]).

Ani Towarzystwo Demokratyczne Polskie ani Towarzystwo Słowiańskie nie stanowiło dla młodego krytyka odpowie-

---

[1]) L. Gadon: Emigr. pol. T. III, str. 52.
[2]) Koresp. B. Zaleskiego T. III, str. 181—2.
[3]) Koresp. B. Zaleskiego T. I, str. 81.

dniego jego talentowi gruntu do pracy. Dopiero od chwili, kiedy zacznie redagować »Młodą Polskę« [1]) wystąpi jego talent raczej krytyczny — jak autorski — rozpocznie się prawdziwa jego działalność i znaczenie, zacznie wpływać na tok rozwoju literatury emigracyjnej.

Zanim przejdziemy do prac Ropelewskiego, umieszczonych w »Młodej Polsce« — przypatrzmy się bliżej jej samej.

W r. 1838 zaczął wychodzić organ p. t. »*Młoda Polska*« (in octawo tomów trzy). Niżej na karcie wstępnej widnieje: »Wiadomości historyczno literackie«. Organ to stronnictwa bardzo ciekawego, które było jak gdyby »przedświtem dzisiejszej demokracyi katolickiej«. Na tytule tego pisma mamy tryarę papieską, na tarczy krzyż, a nad nim napis: »Wiara i Wolność«. Organ ten nie był lubiany ani przez stronnictwa ściśle zachowawcze, ani przez demokratów, jako organ pośredni. W skład stałych współpracowników wchodził Eustachy Januszkiewicz i Ropelewski, a pieniądze łożył może Turowski. choć powszechnie mniemano, że wydają to pismo Jezuici. To też mniemanie (np. Słowacki w »Beniowskim«) było również jedną z nieprzyjaznych okoliczności dla »Młodej Polski«. Ale i poeci nasi organowi temu, choć był on jak tytuł świadczy literacki, byli niechętni, bo Ropelewski w krytykach i artykułach smagał ich niemiłosiernie. Mickiewicz, bawiący w tym czasie w Lozannie, wiedział o wszystkiem, co się w Paryżu działo, bo go uwiadamiał Witwicki. Wiedział zatem i o dość nieprzychylnej dla »Pana Tadeusza« recenzyi i był równie jak Witwicki »M. P«. niechętny; a kiedy się pojawi Ropelewskiego »Wspomnienie o liter. emigr.«, Witwicki napisze do Mickiewicza: »Jest tam w recenzyi i uśmiech zgniły — sprytu dość — zapału i miłości do niczego. Żałuję go (Ropel.) — chłopak zdolny i mógłby pisać dobrze« [2]). Ale jeżeli kto, to Słowacki żywił najwięcej niechęci do »Młodej Polski« i Ropelewskiego, a kiedy nadarzy się sposobność, to będzie ją w »Beniowskim smagał bez miłosierdzia:

»Ci woźni są to krytycy... kollego!
Byłżeś w Arkadyi, tej, gdzie Jezuici

---

[1]) Wychodzi od r. 1838—1841.

[2]) Witwicki: koresp.

Są barankami — pasą się — i strzegą
Psów...
...Niebieska kraina!
Co za pieniądze bab — truć nas zaczyna«... [1])

W innem miejscu zwraca się już wprost do »Młodej Polski«:

...»Sufler i Młoda Polska«, co się bawi
Jak każdy głupiec plwając na sufity,
Lub w studnię — która po sobie zostawi
Tyle, co bańka mydlana rozwalin«... [2])

Albo w innem miejscu:

»Imię krytyki? — nie, krytyków. — A ba!
Któż z nich ma imię? Z K. — S. K. — E. K.
Mówią, że młodą Polskę pisze — baba!
Ale ja widząc jak kąsa i szczeka,
Sądzę, że jezuita — a ma draba
Który tłómaczy na język człowieka
Hymny, przestrogi, pacierze i lekcie
W dyabelskim pisane dyalekcie«... [3])

Widzimy więc jak zajadle występuje tu Słowacki, ile rzuca podejrzeń, które bezpodstawne nie były. »Że »Młodą Polskę« pisze — baba«, to prawdopodobnie miał tu Słowacki na myśli Paulinę Platerównę — o niej też wspomina w liście do pani Bobrowej: »gdzie serce swe u panny Pauliny Pl. zostawił« [4]). Co się zaś tyczy, że pisze jezuita, to przypuszczać należy, że Słowacki ma tu na myśli ks. Jourdoin, który był autorem artykułów społecznych w »Młodej Polsce«, które »drab« Ropelewski tłómaczył »na język człowieka« t. j. polski. Zresztą z ks. J. łączyły Ropelewskiego ścisłe stosunki, których owocem była książka p. t. »Słowo pociechy i rozmyślania relig. pol.« (wyd. 1841), którą Ropelewski z francuskiego przetłómaczy i zaopatrzy przedmową.

Cała działalność pisarska i krytyczna Ropelewskiego

---

[1]) Beniow. P. I.
[2]) Beniew. P. I.
[3]) Ben. P. III.
[4]) Bibl. Warsz. T. 3. List. Słow. do p. Bobrowej.

w »Młodej Polsce« — skąd inąd obszerna i ciekawa, jest je dnak ograniczona tem, że się prawie wyłącznie odnosi do Sło wackiego. Wogóle działalność tę publicystyczną Ropelewskiego można śmiało nazwać jego stosunkiem do Słowackiego.

Ropelewski musiał myśleć o chlebie i brać się do rzeczy, które mu chleb dawały. Przez wiele lat pisał słownik francusko-polski, wychodzący jako »*Słownik emigracyjny*« (Paryż 1841) — niejako dla użytku Emigracyi. Praca ta żmudna i nudna, ale konieczna odrywała go od zajęć literackich; ale mimo to napisał »*Wspomnienia o piśmiennictwie polskiem na Emigracyi*« (31—39) i *Przedmowę do drugiego wydania* »*Pam. Soplicy*«.

Te dwa dzieła — a dziełami można te prace nazwać śmiało — stanowią szczyt a zarazem koniec jego działalności. Odtąd będzie o nim głucho; rzadko tylko wspomną jego nazwisko, choć on żyje i czuje jak przedtem — idzie naprzód z postępem — z wierzeniami.

Spotkamy go w tym czasie na uczcie wydanej na cześć Mickiewicza dn. 24 grudnia 1840, będzie w niej brał czynny, żywy i gorący udział, podpisze się na akcie wręczonym Mickiewiczowi [2]), przejmie się jego improwizacyą tak, że padnie zemdlony [3]). To znowu zajdą smutne i niejasne wypadki 41 roku w stosunku do Słowackiego, niedoszły z nim pojedynek [4]) — albo też będziemy go widzieli przejętego wpływem Towiańskiego w kościele Notre-Dam — gdzie oczekuje przemówienia mistrza [5]).

Oto są już drobne, ale dość wymowne szczegóły z jego życia — poza tymi ślad o nim powoli zaginie, ludzie zapomną, a może i niejedno przebaczą — on sam zaś przemieni się pod koniec życia w r. 1848 w Poznańskie i tam w r. 1865 dn. 17 lipca życie zakończy.

Całą działalność i znaczenie Ropelewskiego dla literatury należy ująć w dwa momenta: jako recenzenta-krytyka i jako poety.

---

[1]) Małecki »O Sł.« T. II, str. 232.
[2]) Wł. Mick. t. III, str. 35—6.
[3]) Wł. Mick. t. III, str. 34.
[4]) Sł. Listy.
[5]) Wł. Mick. t. III, 109—10.

Jako krytyk i recenzent występuje on przedewszystkiem w redagowanej przez siebie »Młodej Polsce« z całym szeregiem artykułów.

Jakkolwiek pierwsze jego krytyki w »M. P.« były pisane bezimiennie, a raczej pod pseudonimowemi literami »Z. K.«, to jednak można je było poznać po stylu, który był jakby odrębną i wyłączną własnością (pod względem oryginalności) Ropelewskiego, a zresztą, kiedy Słowacki oburzony do żywego rzuci się w Beniowskim na »Młodą Polskę« i bezimiennego krytyka, Ropelewski oburzy się i wyzwie Juliusza na pojedynek a tem samem przyzna się do autorstwa złośliwych krytyk.

Dziwićby się można, skąd Słowacki wszedł w tak blizkie stosunki z »Młodą Polską«, a zwłaszcza skąd ta w »M. P.« przeciw niemu zawziętość, skoro pozory mówią inaczej. »Młoda Polska« umieszczała np. wiadomości o mających się ukazać dopiero utworach Słowackiego — a o tem mogła się dowiedzieć tylko od samego Słowackiego. I rzeczywiście tak się działo. Słow. pozostawał w ciągłej korespondencyi z Eust. Januszkiewiczem — nie przeczuwał jednakowoż, że Januszkiewicz postępuje z nim nieszczerze. Poróżnili się oni jeszcze w 32 r. i od tego czasu trwała ze strony Januszkiewicza uraza [1]). On to uprzedzał publiczność o nowych, mających dopiero ujrzeć światło dzienne, pracach Słowackiego, on to zapewne usposobił Ropelewskiego nieprzychylnie względem Juliusza.

»Młoda Polska« zdradza autorstwo »Dantyszka« — podaje choć mylne wiadomości o »Trzech poematach« Słowackiego. Podobnie zawczasu, bo już 15 czerwca 1839 zapowiada wyjście »Balladyny«.

Pierwsza recenzya »Trzech poematów« Słowackiego w dodatku do »Młodej Polski« w nr. 39 dowodziła uprzedzenia do Słowackiego. Trzy poematy ukazały się 15 lutego 1839 r. Otóż w miesiąc potem już wychodzi ich ocena. Ropelewski recenzyę swoją złączył z recenzyą bajek i poezyi Góreckiego i o poe-

---

[1]) Listy Janusz. do narzeczonej.

macie Piasta Dantyszka, ponieważ ten wyszedł bezimiennie. O Góreckim mówi krótko i życzliwie. Słowackiemu przyznaje co prawda dar wykonania i świetną formę, o czem właśnie świadczą trzy poemata — ale »Ojciec Zadżumionych« jest — według Ropel. — co prawda ustępem żywym, ale odbiciem »Ugolina«, »W Szwajcaryi« zajmuje więcej pisarza niż czytelnika, »Wacław« ładnie pisany, co nie tłómaczy jednak poety, czemu »porwał się« do dalszego ciągu Malczewskiego — wreszcie poemat Dantyszka — »słaby« [1]). Można sobie wyobrazić jak taka krótka, zjadliwa a niesprawiedliwa ocena podziałała na Słowackiego. Zaraz też w nrze 9 z dn. 30 marca 1839 r. daje Słowacki odpowiedź Panu Z. K. (Ropelewskiemu) — równie zjadliwą, ale słuszną, pełną siły i świadomości swego talentu. Kończy się ona słowy: »A jeżeli krytyk do tego wszystkiego jeszcze doda, że Polska teraźniejsza podobna jest do Prometeusza, któremu sęp wyjada nie serce — ale mózg i rozum, wtenczas może i sam zrozumie, dlaczego poezye Słowackiego są bez rozgłosu...«

Ta odpowiedź jednak nie tylko że Ropelewskiego nie rozbroiła, lecz owszem wywołała nowe pociski — rozjątrzyła naprawdę. Oto 20 lipca 1839 wychodzi »Balladyna«, a już 10 września 1839 pozwolił sobie Ropelewski na jej obszerną i straszną recenzyę (10 września w r. 1839 nr. 29 p. 337—344).

To wszystko złoży się na genezę »Beniowskiego« — to spowoduje, że Słowacki wyleje tu całą swoją żółć, ale zarazem pozna ostatecznie przeciwnika, z nim się ostatecznie rozprawi w niedoszłym pojedynku.

Tymczasem Ropelewski przygotował na Słowackiego pociski znowu z innej strony — ze strony, z której się Słowacki żadnych zjadliwości nie spodziewał, ani nie mógł łatwo domyślić się ich autorstwa. W »Tygodniku literackim« poznańskim (redag. Antoni Woykowski) w nrze 17 dn. 27 kwietnia 1840 r. wyczytał: »Pana Juliusza Słowackiego tragedya »Lilla Weneda« wyjdzie wkrótce z druku. Jest ona (jak nam jeden z szanownych literatów donosi) równie jak i pierwsze płody tego autora, mało zrozumiała dla czytającego« [2]). Nie koniec na tem·

---

[1]) »Młoda Polska« Nr. 39.

[2]) »Tygodnik literacki« poznański r. 1840.

Tegoż r. w nrze 20 Tygodnika znajduje Słowacki jakby krótką recenzyę »Beatrix-Cenci«, pełną tak zjadliwych zwrotów jak: »Trudno sobie wyobrazić większego steku zbrodni, pominąwszy tę dążność, która dziś i samym Francuzom obrzydła«. Oto dalsze powody katastrofy wywołanej »Beniowskim«, a ostatecznym będzie wzmianka o »Nocy letniej« — lecz autorstwo tej jest już stanowczo wątpliwe.

Ale to już ostatnie pociski ze strony Ropelewskiego, a po wyjściu »Beniowskiego« zrehabilituje on do pewnego stopnia Słowackiego w »Wspomnieniach«.

W »Wspomnieniach o piśmiennictwie polskiem na Emigracyi«[1]) przedstawia się nam w całej pełni talent Ropelewskiego — talent czysto i wyłącznie krytyczny — cała jego zasługa. Przedewszystkiem potrafił nam Ropelewski w niezbyt wielkim tym artykule przedstawić i scharakteryzować trafnie emigracyę z jej literaturą. »Dziecko burzliwych okoliczności — pisze Ropelewski — literatura emigracyjna nosi wydatne znamię wojującej, namiętnej polityki«. Po takiem krótkiem a trafnem zcharakteryzowaniu całokształtu literatury emigracyjnej przechodzi Ropelewski do skreślenia, a raczej scharakteryzowania poszczególnych jej działów. I tu również będzie sąd jego trafny, czy to o historyi, która »przybrała gwałtowne, polemiczne kształty«, czy o bajce, której »wolno nie mieć dowcipu, byle miała zasady« i t. d. Dopiero kiedy przejdzie do szczegółów, pokaże się, że estetą nie był i w ocenie dzieł poszczególnych właśnie z tej strony estetycznej trafnego sądu nie miał — albo bardzo rzadko. Będzie on mówił z przekąsem o arcydziełach takich jak »Pan Tadeusz«, powie że to »pierwszy romans prawdziwie polski, obyczajowy, ale powierzchowny«, zarzuci Mickiewiczowi, że wybrał »szarą obronę naszej historyi« (choć to sam dalej zbije); niedoceni pod względem formalnym »Nieboską« ale ostateczny jego sąd będzie trafny i sprawiedliwy. Mówiąc o Mickiewiczu zwie go poetą, którego dzieła gdyby caryzm ścigał i niszczył, zwierzane świeżej pamięci każdego pokolenia, jak hemeridy przez ustne podania zaszłyby w późną potomność«. Krasińskiego, który »rozszerzył poezyjny widnokrąg polski« wita jako »człowieka dalszego spojrzenia

[1]) Kal. P. Pol. r. 1840, str. 31.

i silniejszej twórczości, niż był ktokolwiek po dziś dzień w piśmiennictwie polskiem«. O Słowackim znowu mówi: »gdyby nas autor zapytał, co przenosimy z jego poezyjnego życia? — odrzeklibyśmy, że nadzieje młodzieńca«... Niektórych znowu, jak np. Witwickiego przecenia, choć go określa może najtrafniej.

Nie pomija też Ropelewski i pomniejszych poetów, a nieraz zbyt stronniczo o nich się wyraża. Zbyt wiele np. zachwytu dla Zaleskiego, a zbyt ostry sąd dla Goszczyńskiego (»kto mówił o szubienicach i wisielcach, niech nie tyka liry«). Nadto daje nam cenny przyczynek do historyi naszej literatury, bo niejednokrotnie wspomina o autorach, których utwory nie są nam już dziś nawet znane.

Szczupłe ramy artykułu nie pozwoliły mu na wypowiedzenie wszystkiego, co czuł i myślał — reszty dopowie w »Przedmowie« do drugiego wydania »Pamiątek Soplicy«.

Tu dopiero występuje Ropelewski jako wielki talent krytyczny i umysł spostrzegawczy. Sięgnął tu do głębi i wychodzi wprost od pojęcia twórczości. Przechodzi po krótce dzieje poezyi od czasów greckich i charakteryzuje ją trafnie, a zwięźle. Potem wchodzi »in medias res« — do twórczości polskiej. Według Goethego geniusz — to cierpliwość — tego u nas brak i dlatego tak trudno o geniusza. Wszystko — powiada — z »Pam. Sopl.« niewykończone, ale wiele rysów ożywczych. Wogóle »P. S.« charakteryzuje świetnie i do dziś dnia niema lepszej oceny. On zdał sobie dokładnie sprawę, jak na w. XVIII patrzeć należało — a trzy elementy, który w »P. S.« znalazł skreślił dokładnie t. j.: 1) życie polityczne, 2) domowe, 3) kozackie. Ciekawa wreszcie jest ocena dziejów Polski i ważna, gdyż są to z jednej strony uwagi tyczące się metody historycznej, z drugiej zaś wpłynie to stanowczo na dalszą twórczość Słowackiego, który przedmowę tę niewątpliwie czytał. (Rivier w »P. S.« na »ks. Marka« i »Radziwiłła«). Wreszcie wykazuje Ropelewski związek, jaki zachodzi między historyą a literaturą.

Ogółem dzieło to pojęte jest głęboko, niejednokrotnie filozoficznie — w niem dał nam Ropelewski syntezę nie tylko życia swego, swojej pracy, myśli, zasad i zapatrywań, ale dał

nam syntezę »polskości«, wskazał na jej istotę i może lepiej jak każdy inny starał się i rozwiązał zagadkę naszego bytu, naszego jestestwa.

Pozostaje nam jeszcze omówić pokrótce działalność Ropelewskiego jako poety. Nie można tu wchodzić w szczegóły, a tylko oprzeć się więcej na sądach drugich. Dziś zbiorek poezyi Ropelowskiego należy naprawdę do t. zw. »białych kruków«. Zbiorek ten wydał jeden z przyjaciół Ropelewskiego w Paryżu w r. 1836 [1]) p. t. »Wiersze Nałęcza« [2]) (stron 28, w. 32). Jak z treści tego zbiorku widać, Ropelewski mało widocznie miał oryginalności, mało poetyckiej inwencyi, bo wszystko przeważnie tłómaczenia lub przeróbki. Oto spis:

Do J. hr. L. (15 grudnia 1833 w Krakowie).

Duma (1 stycznia 1834 w Krakowie).

Pokora (Paryż 7 kwietnia 1836).

Do przyszłej kochanki (na morzu niemieckiem w marcu 1834).

Do E. L. (5 kwietnia 1836 Paryż).

Prometeusz myśli (19 września 1836).

Początek IV ks. Eneidy Wirgiliusza.

Pieśń Lydonu wyjęta z kroniki Sanchomatowa ks. IV, Roz. 16. (20 września 1836).

Pytania z perskiego (5 paźdz. 1836 r.).

Bieg konia z tomu 2 historyi Araba w Hiszpanii.

Czterowiersz z tomu 2 historyi Araba w Hiszpanii (4 list. 1836 r.).

Oryginalności — jak już wspomnieliśmy wiele w tej poezyi niema — Zresztą sam Ropelewski nie przywiązywał żadnej wagi do tych utworów skoro ich sam nie wydał, a w Kalendarzu pielgrzyma 1840 r. nazwie je »błędami młodości« [3]).

---

[1]) Czas r. 1865, Nr. 195.

[2]) Czas Nr. 192.

[3]) Recenzyę tych wierszy podaje »Noworocznik demokratyczny« z r. 1842.

Sam poeta niszczył później cały nakład a przyczyną tego jak sądzę [1]), było dowiedzenie, że kroniki fenickie Samchoniatowa — które w owym czasie tyle narobiły hałasu były sfałszowane, a Ropelewski nie mało stamtąd korzystał i do nich się zapalał.

Sądząc po niektórych wyjątkach dochodzi się do przekonania, że Ropelewski miał ducha poetyckiego — a tylko nie pracował w tym kierunku. To poetyckie usposobienie doskonale charakteryzuje jego czterowiersz:

Tak silny pożar wiecznie goreje w mem łonie,
Że gdy go zawrę w sobie, to pierś moja płonie;
A jeśli kiedy ze mnie na karty ksiąg tryśnie,
Stworzy wymowę ognia i łzy krwi wyciśnie.

I kiedy teraz wypadnie nam zebrać to wszystko w jedną, krótką całość — scharakteryzować Stanisława Ropelewskiego — to przedewszystkiem musimy powiedzieć, że był on człowiekiem — człowiekiem swego czasu — czasu emigracyi. On nie był bynajmniej wolnym od tych rozlicznych wad, a nawet win, któremi nasi rodacy na emigracyi grzeszyli. On taksamo wdawał się w te »potępieńcze swary«, tak samo jak inni był stronniczy, niesprawiedliwy — w walce zacięty... Ale poza tem był to człowiek wielkiego talentu. Weźmy pod uwagę to, że ani studyów ani wieku nie miał po temu, kiedy rozpoczął swoją działalność — która początkowo zdawała się być wszechstronną, później — stała się wyłącznie działalnością krytyka literackiego.

Nadto nie pozostał on bez wpływu na współczesnych. Choć początkowe jego krytyki, tyczące się specyalnie Słowackiego, były tak niesprawiedliwe, to jednak zwróciły one uwagę Słowackiego na jego błędy, otworzyły mu oczy i kazały wstępować na nową, lepszą drogę, lub budziły w nim uczucie męskie własnej siły, potęgi i wielkości własnego talentu. A kiedy przyszedł czas, to Ropelewski uznał talent Słowackiego i swojemi dziełami do nowych tematów — do nowych dróg go sprowadza.

A Krasińskiemu nie zwracał on wcześnie uwagi na niebezpieczeństwa grożące jego twórczości, czy o wiele różni się

[1]) Czas r. 1865 Nr. 192.

dzisiejsza krytyka np. o »Nieboskiej Komedyi« od krytyki i uwag Ropelewskiego?.

Jeden tylko Mickiewicz stanął dalej od Ropelewskiego, usunął się z pod jego wpływu, ale bo i ten wpływ nigdy nie mógłby być wielki. W czasach Ropelewskiego talent i geniusz Mickiewicza stał u swego szczytu — a władze umysłowe pozostawały zawsze w pewnej większej lub mniejszej równowadze, ale zawsze równowadze.

Dwie ostatnie prace krytyczno-literackie Ropelewskiego — to małe klejnoty, perły w wielkim dyademie naszej krytyki literackiej, perły, którym blasku dodaje skromne życzenie autora na końcu »Wspomnień«:

»Może taka powieść przyda się na co; niech będzie zresztą dla tułaczej gromady, czem dla błądzących w pustyni gawęda współtowarzysza, o sławnych wieszczach i ludziach — godzinnym dźwiękiem, kradnącym nudę w wędrówce niewiadomego kresu«. *Tadeusz Rojek.*

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

I.

Skład grona nauczycielskiego przy końcu roku szkolnego 1910/1911.

A) Do nauki przedmiotów obowiązkowych.

1. Kranz Ignacy, dyrektor w VI randze, zastępca przewodniczącego c. k. Rady szkolnej okręgowej.
2. Bielak Antoni, profesor w VIII randze, od 9. stycznia 1911 gospodarz klasy VIIb, uczył przez cały rok szkolny matematyki w kl. Va+b, VIb, VIIb, fizyki w kl. VIIa+b tygodniowo godzin 18.
3. Drożdzikowski Eugeniusz, profesor, gospodarz kl. VIIa, uczył przez cały rok szkolny języka niemieckiego w kl. IIIa, IVa, Va i VIIa; tygodniowo godzin 16.
4. Friedmann Maurycy, profesor, zawiadowca biblioteki uczniów (dział niemiecki), uczył przez cały rok szkolny języka niemieckiego w kl. VIa+b, VIIb i VIII; tygodniowo godzin 16. Nadto uczył propedeutyki filozofii w kl. VIII od 21. kwietnia do końca r. szk.; tygodniowo godzin 2.
5. Guzdek Jan, prof. w VIII randze, od początku roku szkolnego do 9. stycznia 1911 gospodarz kl. VIIb, uczył przez ten czas języka łacińskiego w kl. VIIb, języka greckiego w kl. IIIa, IVa i kaligrafii w kl. Ia+b; tygodniowo godzin 16. Od 9. stycznia z powodu choroby na urlopie. Umarł dn. 5. marca 1911.

6. Hammer Seweryn, profesor, gospodarz kl. Va, uczył przez cały rok szkolny języka łacińskiego w kl. Va+b i języka greckiego w kl. Va; tygodniowo godzin 17. Od dnia 1. marca do końca roku szkolnego uczył nadto języka greckiego w kl. Vb; tygodniowo godzin 5.
7. Jarosz Jan, prof., kierownik prywatnego gimnazyum realnego w Orłowej na Śląsku, przez cały rok szkolny na urlopie.
8. Kozłowski Edward, prof. w VIII randze, uczył przez cały rok szkolny historyi w kl. IVb, historyi i geografii w kl. Va, VIb, VIIb i VIII; tygodniowo godzin 17. Od początku roku szk. do 11. października 1910 uczył nadto geografii w kl. IVb; tygodniowo godzin 2.
9. Leśnodorski Gustaw, prof., gospodarz kl. VIII, zawiadowca zbiorów do nauki fizyki, uczył w 1. półroczu matematyki w kl. IVb, VIa, VIIa, VIII i fizyki w kl. IIIb i VIII; tygodniowo godzin 16; w półroczu II uczył matematyki w kl. VIa, VIIa, VIII i fizyki w kl. IIIa+b, VIII; tygodniowo godzin 16.
10. Mossóczy Władysław, profesor, zawiadowca biblioteki uczniów (dział polski), kierownik czytelni i zabaw uczniów, radny miasta Podgórza, uczył przez cały rok szkolny języka polskiego w kl. IIa+b, IIIa i VIII; tygodniowo godzin 14. Od początku roku szk. do 11. października 1910 uczył nadto języka polskiego w kl. IIIb; tygodniowo godzin 3.
11. Riess Stanisław, prof., gospodarz kl. Ib, uczył przez cały rok szk. języka łacińskiego w kl. Ib i języka polskiego w kl. IVa, Va+b; tygodniowo godzin 15. Od początku roku szkolnego do 18. października 1910 uczył nadto języka polskiego w kl. Ib, tygodniowo godzin 3, a od 18. października 1910 do końca roku szkolnego logiki w kl. VIIb; tygodniowo godzin 2.
12. Rawicz-Rojek Tadeusz, rzeczywisty nauczyciel w c. k. gimnazyum w Dębicy, przydzielony na czas II półrocza do tutejszego zakładu, zawiadowca biblioteki nauczycieli i pomocy koleżeńskiej, uczył w I półroczu języka polskiego w kl. Ia, VIa+b, VIIa+b i propedeutyki filozofii w kl. VIII; tygodniowo godzin 17. Nadto uczył od

1. września do 18. października logiki w kl. VIIb, tygodniowo godzin 2, a od 18. października 1910 do końca stycznia 1911 języka polskiego w kl. Ib, tygodniowo godzin 3. W półroczu II uczył języka polskiego w kl. Ia, VIa+b i VIIa+b; tygodniowo godzin 15.

13. Sikora Wincenty, prof., gospodarz klasy VIa, uczył przez cały rok szkolny języka łacińskiego w kl. VIa, języka greckiego w kl. VIa, VIIa i propedeutyki filozofii w kl. VIIa; tygodniowo godzin 17.

14. Stach Teodor, prof., zawiadowca gabinetu archeologicznego i zbiorów do nauki geografii i historyi, członek komisyi egzaminacyjnej dla aspirantów do jednorocznej służby wojskowej, kierownik prywatnego seminaryum nauczycielskiego żeńskiego Sebaldy Münnichowej w Krakowie, uczył od początku roku szkolnego do 18. października 1910 geografii w kl. Ia, historyi i geografii w kl. IIa, Vb, VIa i VIIa; tygodniowo godzin 18. Od 18. października do końca roku szkolnego uczył historyi i geografii w klasie VIa i VIIa, tygodniowo godzin 8 (zmniejszona liczba godzin).

15. Strojek Jan, prof. w VII randze, uczył od początku roku szkolnego do końca lutego 1911 języka greckiego w kl. Vb, VIIb i VIII; tygodniowo godzin 14. Od 1. marca z powodu choroby na urlopie.

16. Ks. Tomasik Józef, prof. w VIII randze i katecheta, ekshortator dla klas IV – VIII, uczył przez cały rok szkolny religii w kl. Ia, IIIa, IVa, Va, VIa+b, VIIa+b i VIII; tygodniowo godzin 18.

17. Trybowski Władysław, prof., gospodarz kl. IVb, pomocnik kancelaryjny dyrektora, kierownik introligatorni uczniów, uczył przez cały rok szkolny języka łacińskiego w kl. IVb, VIIa i VIII; tygodniowo godzin 16. Nadto uczył w styczniu języka łacińskiego w kl. VIIb i języka greckiego w kl. IVa, tygodniowo godzin 9; w miesiącu lutym języka łacińskiego w kl. VIIb, tygodniowo godzin 5, a od 1. marca do końca roku szkolnego języka łacińskiego i greckiego w kl. VIIb, tygodniowo godzin 9.

18. Bogatyński Władysław, dr. fil., egzam. zastępca

nauczyciela, gosp. kl. IIIa, uczył przez cały rok szkolny geografii w kl. Ib, historyi i geografii w kl. IIIa+b, IVa i Vb; tygodniowo godzin 18.

19. Ks. Borowiczka Maryan, pomocniczy katecheta, ekshortator dla klas I—III, uczył religii w kl. Ib, IIa+b, IIIb, IVb i Vb; tygodniowo godzin 12.

20. Gąsiorek Franciszek, zastępca nauczyciela, zawiadowca gabinetu historyi naturalnej, gospodarz kl. Ia, uczył od 1/9 do 18/10 języka łacińskiego w kl. Ia, historyi naturalnej w kl. Va+b, VIa+b i fizyki w kl. IIIa; tygodniowo godzin 18. Od dnia 18. października 1910 do końca stycznia 1911 uczył języka niemieckiego w kl. Ia, historyi naturalnej w kl. Va+b, VIa+b i fizyki w kl. IIIa. W półroczu II uczył języka niemieckiego w kl. Ia, historyi naturalnej w kl. Va+b, VIa+b i mineralogii w kl. IVb; tyg. godz. 18.

21. Hoszowski Edward, zastępca nauczyciela, od dnia 21. kwietnia do końca roku szkolnego uczył języka łacińskiego w kl. IIb i języka greckiego w kl. IIIa+b, IVa; tygodniowo godzin 20.

22. Kowalczyk Józef, egz. zastępca nauczyciela, gospodarz kl. VIb, uczył przez cały rok szkolny języka łacińskiego w kl. IVa, VIb i języka greckiego w kl. VIb; tygodniowo godzin 17. Nadto uczył przez miesiąc styczeń i luty języka greckiego w kl. IIIa, tygodniowo godzin 5, a od 1. marca do końca roku szkolnego języka greckiego w kl. VIII, tygodniowo godzin 5.

23. Kozierowski Kazimierz, zastępca nauczyciela, od początku roku szkolnego do dnia 11. października uczył języka niemieckiego w kl. IIa+b, IIIb i IVb; tygodniowo godzin 16. Dnia 11. października uwolniony od obowiązków służbowych.

24. Kwak Franciszek, egzam. zastępca nauczyciela, gospodarz kl. IVa, uczył przez cały rok szkolny matematyki w kl. IIa, IIIa+b, IVa i fizyki w kl. IVa; tygodniowo godzin 15. Nadto uczył w I półroczu fizyki w klasie IVb, a w półroczu II matematyki w kl. IVb; tygodniowo godzin 3.

25. Mac Władysław, zastępca nauczyciela, uczył od 1. lutego do 21. kwietnia języka łacińskiego w kl. IIb, języka

greckiego w kl. IIIb, IVa i propedeutyki filozofii w kl. VIII; tygodniowo godzin 17. Nadto uczył od 1. marca do 21. kwietnia języka greckiego w kl. IIIa, tygodniowo godzin 5. Od 21. kwietnia z powodu choroby na urlopie.

26. Majka Józef, zastępca nauczyciela, w II półroczu gospodarz kl. IIa, uczył w II półroczu języka polskiego w kl. Ib, języka niemieckiego w kl. Ib, IIa, historyi w kl. Ib i kaligrafii w kl. Ia+b; tygodniowo godzin 16.

27. Ostrowski Jan, zastępca nauczyciela, gospodarz kl. IIIb, uczył przez cały rok szkolny języka łacińskiego w klasie IIIa+b i języka greckiego w kl. IVb; tygodniowo godzin 16. Nadto uczył w II półroczu języka łacińskiego w kl. IIa, tygodniowo godzin 6.

28. Owiński Jan, zastępca nauczyciela, w I półroczu gospodarz kl. IIa, kierownik Bursy gimnazyalnej, uczył od początku roku szkolnego do dnia 18. października języka polskiego w kl. IVb, języka łacińskiego w kl. IIa+b i historyi w kl. Ia+b; tygodniowo godzin 19. Od dnia 18. października do końca I półrocza uczył języka polskiego w kl. IIIb i IVb, języka łacińskiego w kl. IIa+b i historyi w kl. Ib; razem tygodniowo godzin 20. W półroczu II na urlopie.

29. Sawicki Ludomir, dr. fil., egzam. zastępca nauczyciela, docent Uniwersytetu Jagiellońskiego, uczył od dnia 11. października 1910 do końca I półrocza języka niemieckiego w kl. Ib, IIa i geografii w kl. Ia, IIa+b i IVb; tygodniowo godzin 17. W półroczu II uczył geografii w kl. Ia, IIa+b i IVb, tygodniowo godzin 8 (zmniejszona liczba godzin).

30. Stopka Ludwik, egzam. zastępca nauczyciela, gospodarz kl. Vb. Od 1. września do 18. października uczył języka greckiego w kl. IIIb, języka niemieckiego w kl. Ia+b i Vb; tygodniowo godzin 19. Od 18. października 1910 do końca roku szkolnego uczył języka niemieckiego w kl. IIb, IIIb, IVb i Vb; tygodniowo godzin 16. Nadto uczył w miesiącu styczniu kaligrafii w kl. Ia+b; tygodniowo godzin 2.

31. Udziela Seweryn, egzam. zastępca nauczyciela, gospodarz kl IIb, uczył przez cały rok szkolny matematyki w kl. Ia+b, IIb i historyi naturalnej w kl. Ia+b, IIa+b; tygodniowo godzin 17.

32. Wątorski Alfred, egzam. zastępca nauczyciela, uczył od 18. października do końca roku szkolnego języka łacińskiego w kl. Ia, historyi w kl. Ia, IIa+b; razem tygodniowo godzin 12. Nadto uczył od 18. października do końca I półrocza języka greckiego w kl. IIIb, tygodniowo godzin 5, a w II półroczu języka polskiego w kl. IIIb i IVb, tygodniowo godzin 6.

B) Do nauki religii mojżeszowej.

Spitzer Salomon, kierownik szkoły ludowej im. Kazimierza W. w Krakowie, uczył religii mojżeszowej w kl. I—VIII; tygodniowo godzin 8.

C) Do nauki przedmiotów nadobowiązkowych.

1. Bogatyński Władysław, j. w., uczył dziejów ojczystych w kl. IIIa+b i IVa; tygodniowo godzin 3.
2. Konieczny Mieczysław, zastępca nauczyciela w c. k. I szkole realnej w Krakowie, uczył języka francuskiego w dwu oddziałach; tygodniowo godzin 4.
3. Kozłowski Edward, j. w., uczył dziejów ojczystych w półroczu 1. w kl. IVb, VIIb i VIII, w półroczu 2. w kl. IVb, VIb i VIIb; tygodniowo godzin 3.
4. Krzanowski Walery, kierownik 4-ro kl. szkoły męskiej im. św. Barbary w Krakowie, uczył rysunków w 3 oddziałach; tygodniowo godzin 6.
5. Pięta Bronisław, nauczyciel nadetatowy, uczył śpiewu w 2 oddziałach; tygodniowo godzin 4.
6. Stach Teodor, j. w., uczył dziejów ojczystych w półroczu 1. w kl. VIIa, tygodniowo 1 godzina; w półroczu 2. w kl. VIa i VIIa, tygodniowo godzin 2.
7. Turyn Józef, dr. fil., nauczyciel nadetatowy, uczył stenografii w 2 oddziałach; tygodniowo godzin 4.
8. W Towarzystwie gimnastycznem »Sokół« w Podgórzu pobierała młodzież gimnazyalna naukę gimnastyki w 3 oddziałach; tygodniowo godzin 6.

Zmiany w gronie nauczycielskiem w ciągu roku szkolnego 1910/11.

C. k. Rada szkolna krajowa nadała posady nauczycielskie: prof. Mieczysławowi Ziemnowiczowi w c. k. gimnazyum IV w Krakowie (rozp. z d. 21. czerwca 1910 L. 25.681) i zastępcy nauczyciela Tadeuszowi Rawicz-Rojkowi w c. k. gimnazyum w Dębicy, pozostawiając go do końca roku szkolnego 1910/11 w tutejszym zakładzie (rozp. z dnia 22. stycznia 1911 L. 991/IV).

C. k. Rada szk. kraj. rozp. z d. 25. czerwca 1910 L. 28.124 nadała posadę nauczycielską w tutejszym zakładzie Eugeniuszowi Drożdzikowskiemu, prof. c. k. gimnazyum II w Tarnowie.

C. k. Rada szk. kraj. udzieliła urlopu na przeciąg roku szkolnego 1910/11 prof. Janowi Jaroszowi, by mógł nadal pełnić obowiązki dyrektora prywatnego polskiego gimnazyum realnego w Orłowej na Śląsku (rozp. z d. 26. lutego 1910 L. 9.628), a prof. Teodorowi Stachowi zniżyła liczbę godzin do połowy, dla objęcia kierownictwa prywatnego seminaryum nauczycielskiego żeńskiego Sebaldy Münnichowej w Krakowie (rozp. z d. 5. paźdz. 1910 L. 60.376).

C. k. Rada szk. kraj. przeniosła tutejszych zastępców nauczycieli: Eugeniusza Balińskiego do c. k. gimnazyum św. Jacka w Krakowie (rozp. z dnia 22. września 1910 L. 47.358), Stanisława Piekarczyka do filii c. k. gimn. św. Jacka w Krakowie (rozp. z d. 12. lipca 1910 L. 33.031), Rudolfa Wacka do c. k. IV gimn. we Lwowie (rozp. z d. 26. lipca 1910 L. 43.967).

C. k. Rada szk. kraj. uwolniła tutejszych zastępców nauczycieli: Romana Lemocha i Kazimierza Kozierowskiego od pełnienia obowiązków służbowych; pierwszego z końcem sierpnia 1910 (rozp. z d. 21. lipca 1910 L. 42.799), drugiego dnia 11. października 1910 (rozp. z d. 22. września 1910 L. 55.228). W miejsce księdza Franciszka Sordyla zamianowała c. k. Rada szk. kraj. rozp. z d. 22. września 1910 L. 50.013 księdza Maryana Borowiczkę pomocnikiem katechety w tutejszym zakładzie.

C. k. Rada szk. kraj. zamianowała zastępcami nauczycieli w tutejszem gimnazyum: zastępcę nauczyciela w c. k. gimna-

zyum z językiem wykładowym polskim w Cieszynie Alfreda Wątorskiego (rozp. z d. 5. paźdz. 1910 L. 60.376) i kandydata zawodu nauczycielskiego Edwarda Hoszowskiego (rozp. z d. 30. kwietnia 1911 L. 7.337/IV).

C. k. Rada szk. kraj. przeniosła do tutejszego zakładu zastępców nauczycieli: Dra Ludomira Sawickiego (rozp. z dnia 22. września 1910 L. 55.228) i Władysława Maca (rozp. z. d. 31. stycznia 1911 L. 1023/IV) z c. k. gimnazyum w Bochni i Józefa Majkę z c. k. gimnazyum III. w Krakowie (rozp. z d. 31. stycznia 1911 L. 1023/IV).

C. k. Rada szk. kraj. rozp. d. 31. stycznia 1911 L. 830/IV zniżyła zastępcy nauczyciela Dr. Ludomirowi Sawickiemu ilość godzin szkolnych do połowy na przeciąg 2. półr. b. r. szk.

Z powodu choroby otrzymali urlopy do końca r. szk.: profesor Jan Guzdek od 9. stycznia (rozp. z d. 2. marca 1911 L. 3.265/IV), prof. Jan Strojek od 1. marca (rozp. z dnia 9. marca 1911 L. 4.264/IV), zastępca nauczyciela Jan Owiński od dnia 9. lutego (rozp. z d. 2. marca 1911 L. 3.264/IV i z d. 5. kwietnia 1911 L. 6.207/IV) i zastępca nauczyciela Władysław Mac od 21. kwietnia (rozporządzenie z d. 15 kwietnia 1911 L. 6833/IV).

C. k. Rada szk. kraj. zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim i nadała tytuł c. k. profesora: Maurycemu Friedmannowi (rozp. z d. 22. września 1910 L. 54.304) i Władysławowi Mossóczemu (rozp. z dnia 22. września 1910 L. 55.148).

C. k. Rada szk. kraj. rozp. z d. 16. września 1910 L. 51.160 poruczyła profesorowi Władysławowi Trybowskiemu pełnienie czynności pomocnika kancelaryjnego dyrektora na dwulecie od 1. września 1910 do końca sierpnia 1912.

II.

Lektura w klasach wyższych.

Język łaciński.

Klasa V. Ovidii Metam. (podług wyd. Gryzara Ziwsy-Skupniewicza) ust. 1, 2, 3, 4, 6, 7; Fasti: 3, 4, 8, 11, 19, 20; Trist.

3, 6; Caes. Bell. Gall. VI (lektura kursoryczna); Livii ab urbe condita I. 1—30.

Klasa VI. Sallustii Bellum Iugurth; Cicero: In Catilinam I (nadto w oddziele 2. mowa IV); Vergilii Aeneidis I, II i VI.

Klasa VII. Cicero: Accusationis in Verrem IV. De imperio Cn. Pompei, Cato Maior sive de senectute; Vergilii Aen. II, VI.

Klasa VIII. Horat. Sat. I 1, 6, II 6; Epist. I 16; Epod. 2; Carm. I 1, 3, 4, 10, 14, 21, 22, 25, 34, 37; II 3, 6, 13, 14, 17, 18; III 1—5, 9, 13, 18, 30; IV 3, 5, 7, 12; Carmen Saeculare; Taciti Annales I 1—30; IV 1—9, 37—42, 57—59; XIV 51—56: XV 38 do 45, 60—65.

Język grecki.

Klasa V. Arriana Anabasis I. 1—3, 7—10, 13—16; II 3, 6 do 8, 10—11, 14—15. Homera Iliada I i III.

Klasa VI. Iliada VI, IX, XVI, XXII, XXIV. Herodota: Dzieje VII 1, 5, 6, 7—11, 138—144, 198—213, 215—220, 222—228; VIII 40—96.

Klasa VII. Demostenesa I. i III. Filipika i I. mowa olintyjska; Homera Odyssei I 1—79, V, IX, X, XVI, XXI, XXII.

Klasa VIII. Platona Apologia, Protagoras, Sofoklesa Edyp Król.

Język polski.

Klasa V. Czytanie wzorów według Wypisów Próchnickiego, poznanie rodzajów poezyi i prozy. Przeczytano w całości: »Pana Tadeusza« i »Grażynę« Mickiewicza, »Ojca zadżumionych« Słowackiego, »Wiesława« Brodzińskiego, »Koryolana« (w Vb) »Makbeta« (w Va) Szekspira, »Zemstę« Fredry, »Srula z Lubartowa« Szymańskiego, »Latarnika« Sienkiewicza i w. i. Ponadto czytali uczniowie w domu utwory Mickiewicza, Słowackiego, Sienkiewicza, Fredry i innych. Wiadomości historyczno literackie o czytanych pisarzach obszerniej. Deklamacye z niektórych ustępów poetyckich.

Klasa VI. Lekturę Wypisów szkolnych uzupełniono czytaniem w całości w szkole: »Trenów«, »Odprawy posłów« Kochanowskiego, »Kazań sejm.« Skargi, »Satyr i bajek« (wybranych) Krasickiego, »Fircyka w zalotach« Zabłockiego, »Powrotu posła« Niemcewicza. Obowiązkowo czytano w domu: »Trylogię« Sienkiewicza, »Pamiętniki« Paska, Heidensteina, Kitowicza, »Listo-

pad« Rzewuskiego, »Powrót do gniazda« Kraszewskiego, »Pana Podstolego« Krasickiego. Nadto pilniejsi uczniowie uzupełniali tę lekturę w miarę postępu jej w klasie celniejszemi dziełami, krytykami Tarnowskiego, Tretiaka, Chmielowskiego i Brücknera; oprócz tego czytali z nowszej literatury wiele powieści.

Klasa VII. Celniejsze dzieła literatury narodowej od końca XVIII w. do Słowackiego włącznie. Uzupełnienie nauki szkolnej czytaniem w całości w szkole: »Barbary Radziwiłłówny« Felińskiego, »Dziadów« »Ballad«, »Sonetów« »Konrada Wallenroda«, Mickiewicza, »Maryi« Malczewskiego, »Ducha od stepu« Zaleskiego, »Ślubów panieńskich« »Nikt mnie nie zna«,»Pana Jowialskiego«, Fredry, »Balladyny«, »Kordyana« Słowackiego; w domu: pozostałych utworów Mickiewicza i Słowackiego (z wyj. dzieł pośmiertnych), »Zamku Kaniowskiego«, »Sobótki«, »Króla Zamczyska« Goszczyńskiego, trzech komedyi Fredry, Byrona: »Korsarza«, »Giaura«, Moliera: »Świętoszka«. Historya literatury jak w kl. VI. — ciąg dalszy do »Kordyana« włącznie.

Klasa VIII. Uczniowie poznali według Wypisów Tarnowskiego i Próchnickiego historyę i celniejsze dzieła literatury narodowej w XIX w. od »Kordyana« Słowackiego aż do doby dzisiejszej. Uzupełniono naukę szkolną czytaniem w całości prawie wszystkich dzieł Słowackiego, Krasińskiego, wielu dzieł Korzeniowskiego, Syrokomli, Ujejskiego, Lenartowicza. Pilniejsi uczniowie czytali nadto dzieła Kraszewskiego, Rzewuskiego. Sienkiewicza, Asnyka, Prusa, Szekspira, Wyspiańskiego, Rydla, Tetmajera, Żeromskiego, Reymonta, Orzeszkowej, celniejsze dzieła krytyczne, nadto wybitniejsze dzieła obce.

Język niemiecki.

Klasa V. Przeczytano i objaśniono przeszło 50 ustępów z »Deutsches Lesebuch« Ippoldta i Styli ze wszystkich grup. Nadto powtarzano okolicznościowo gramatykę, głównie składnię.

Klasa VI. Używano wypisów Ippoldta i Styli. Przeczytano 50 ustępów z różnych działów; nadto w całości dramat: »Goetz von Berlichingen«, również w całości »Hermann und Dorothea«.

Klasa VIIa. Z »Deutsches Lesebuch« Ippoldta i Styli czytano i objaśniano wybrane ustępy niemal ze wszystkich grup. W całości przeczytano Schillera »Jungfrau von Orleans« i »Don

Carlos« i Goethego »Torquato Tasso«. Nadto kilku uczniów zdawało sprawę z czytanych w domu dzieł.

Klasa VIIb. Używano wypisów Ippoldta i Styli. Przeczytano 30 ustępów z różnych działów; nadto w całości: »Jungfrau von Orleans«, »Don Carlos«; jako lekturę prywatną: »Wilhelm Tell«.

Klasa VIII. Używano wypisów Ippoldta. Przeczytano 30 ustępów; nadto w całości »Wallenstein«, »Faust« — jako lekturę prywatną: »Iphigenie auf Tauris«.

III.

Tematy wypracowań piśmiennych.

A) W języku polskim.

KLASA Va.

1) Przechadzka po Krakowie (dom.). — 2) Losy Latarnika (szk.). — 3) Ostatnia moja przeczytana książka (dom.). — 4) Życie w dworku litewskim w czasie wojen napoleońskich (szk.) — 5) Słońce w trzech porach dnia letniego (szk.). — 6) Dlaczego mamy kochać »Pana Tadeusza«? (dom.). — 7) Jak się zmienia natura w oczach »Ojca Zadżumionych« wraz z jego cierpieniami? (szk.). — 8) Kogo nazywamy dobrze wychowanym? (szk.). — 9) Moje marzenia na przyszłość (dom.). — 10) Z życia Szujskiego (na podstawie ustępu czytanego w szkole) (szk.).

KLASA Vb.

1) Opis Wawelu (dom.). — 2) Pożegnanie Hektora z Andromachą (szk.). — 3) Poranek jesienny (dom.). — 4) Dzieje zamku Horeszków (szk.). — 5) Zaścianek Dobrzyńskich (szk.). — 6) Dlaczego kochamy Pana Tadeusza? (dom.). — 7) Obraz bitwy (szk.). — 8) Losy Wiesława (szk.). — 9) Jak roślina broni się przed wrogiem? (dom.). — 10) Najpiękniejsza postać w historyi greckiej (szk.).

KLASA VIa.

1) »Praca jest błogosławieństwem, nie karą« (dom.). — 2) Cechy języka Rejowego (na podst. lektury) (szk.). — 3) Ro-

zwój piśmiennictwa politycznego z 16. w. (szk.). — 4) Kontrast charakterów Antenora i Parysa (szk.). — 5) Czyny wojenne Imc. Pana Zagłoby (opowiadanie szlachcica) (dom.). — 6) Działalność polityczna Skargi (szk.). — 7) Zabawa szlachecka w XVII wieku (na podstawie Pamiętników Paska) (dom.) — 8 *a)* »Dużo trzeba się nałamać z ludźmi, z światem, z życiem, z losem, Lecz nie wolno Bogu kłamać i pod lada upaść ciosem« *(Pol) b)* »Nie ten ubogi, co ma mało, lecz ten, co wiele pożąda!« (do wyboru) (dom.). — 9) Pierwsze »liberum veto« i jego skutki dla Polski (szk.). — 10) Warszawa w oświetleniu satyr Krasickiego i Naruszewicza (dom).

KLASA VIb.

1) »Nimia libertas et populis et privatis in nimiam servitutem cadit« (dom.). — 2) Życie i charakterystyka Janickiego na podstawie jego autobiografii (szk). — 3) Jakie myśli poruszyli politycy XVI w.? (szk.). — 4) Treść i znaczenie chórów w »Odprawie« (dom.). — 5) Skarga jako patryota, mowca i polityk (szk.). — 6) Pojedynek w XVII w. (na podstawie Pam. Paska) (dom.). — 7) Jakiemi siłami przyrody posługuje się człowiek w swej pracy? (dom.). — 8) Postać króla Stanisława Augusta (szk.). — 9) Znaczenie Krasickiego (dom.). — 10) »Powrót posła« a Sejm czteroletni (szk.).

KLASA VIIa.

1) »Gdy zewsząd wróg na byt nasz chciwym szponem sięga, Majątek to ostatnia narodu potęga: To wpływ, to niezależność, to część wspólnej broni, Wielkim więc grzeszy grzechem, kto majątek trwoni!« *(Gaszyński)* (dom.). — 2) Brodziński jako pioner romantyzmu polskiego (szk.). — 3) Twórczość Mickiewicza w Wilnie i Kownie (szk.). — 4) Wpływ roku 31. na III cz. »Dziadów« (dom.). — 5) Znaczenie wiersza Mickiewicza p. t. »Romantyczność« (szk.). — 6) Mickiewicz w czasie tworzenia Pana Tadeusza (szk.). — 7) Znaczenie Napoleona w historyi powszechnej i polskiej (dom.). — 8) Ukraina u Goszczyńskiego a u Zaleskiego (szk.). — 9) Charakterystyka osób z jednej z czytanych komedyi Fredry (dom.). — 10) Wpływ lat młodzieńczych na organizacyę duchową Słowackiego. (szk.).

KLASA VIIb.

1) »Paść może i naród wielki: zniszczeć nie może tylko nikczemny (dom.). — 2) Romantyzm i klasycyzm w oświetleniu listów Morawskiego (szk.). — 3) Dzieje dawnej Litwy w utworach Mickiewicza (szk.). — 4) »Ja kocham milion« (dom.). — 5) Emigracya i jej znaczenie (szk.). — 6) Gustaw a Konrad z Dziadów (szk.). — 7) Jak ujęli pierwiastek ukraiński trzej poeci ukraińscy (szk.). — 8) Jak VIIa (dom.). 9) Wzrost i znaczenie szlachty za Jagiellonów (dom.). — 10) Słowacki w dobie tworzenia Kordyana (szk.).

KLASA VIII.

1) O ile »Kordyan« jest odbiciem duszy poety (dom). — 2) Zasadnicza myśl »Anhellego« (szk.). — 3) Pomnik Jagiełły. Wrażenia i uczucia (dom.). — 4) Ku czci Słowackiego. Mowa na wieczorek gimnazyalny (szk.). — 5) Obrazek wigilijny. Nowelka (dom.). — 7) Wykazać cechy romantyczne w »Nieboskiej Komedyi« Krasińskiego (dom.). — 7) Przykłady pokuty i odrodzenia duchowego w literaturze — albo — »Zawżdy trwalszy owoc dowcipu, niż siły«. *(Kochanowski)* — albo — Rok 1794 w Polsce (szk.). — 8) Znaczenie wody dla przemysłu (szk.)

B) W języku niemieckim.

KLASA Va.

1) »Die Treue, sie ist doch kein leerer Wahn« — nach Schillers »Bürgschaft« (szk.). — 2) Eine Übersetzung aus dem Polnischen (dom.). — 3) Das Leben der Zöglinge in der Karlsschule (szk.). — 4) Wie wurden die Mörder des Ibykus entdeckt? (dom.). — 5). Jedermann hält sein Los für das schwerste (veranschaulicht an Seidl's »Der König und der Landmann« und an dem Märchen Auerbachs vom »König Bauer«) (szk.). — 6) Was erzählt uns die Sage von der Iphigenie? (dom.). — 7) Das klagende Lied (eine Erzählung nach L Bechstein) (szk.). — 8) »Der Handschuh« v. Schiller — Disposition des Gedichtes (dom.). — 9). Eine Übersetzung aus dem Polnischen (szk.). — 10) Der kulturelle Aufschwung Japans in den letzten Jahren (dom.). — 11) Des armen Steffen Martes Schillerfeier (nach Albert Bürklin) (szk.). — 12) Ein Brief an den Freund über die herannahenden Ferien (dom.).

KLASA Vb.

1) Schiller in Ludwigsburg (szk.). — 2) Übersetzung aus dem Polnischen (dom.). — 3) Agamemnons Tod (szk.). — 4) Krakauer Friedhof am Allerseelentage (dom.). — 5) Tellsage (szk.). — 6) Die Annehmlichkeiten des Winters (dom.). — 7) Schuld und Sühne des Prometheus (szk.). — 8) Ursachen und Folgen des peloponnesischen Krieges (dom.). — 9) Klopstock im Goethe'schen Hause (szk.). — 10) Gellert als Mensch (dom.). — 11) Wer unter anderen eine Grube gräbt, fällt selbst hinein (szk.). — 12) Jugend und Frühling (dom.). — 13) Das heldenhafte Mädchen Johanna Sebus (szk.).

KLASA VIa.

1) Der Kampf mit dem Drachen (Inh. und Grundgedanke) (szk.). — 2) Die Heldentat Rolands u. des Johanniterritters (Vergleichende Charakteristik) (dom.). — 3) Kurze Inhaltsangabe des 1. Aufzuges von Goethes »Götz von Berlichingen (mit gelegentlicher Kennzeichnung der Charaktere der Hauptpersonen) (dom.). — 4) Das Glück von Edenhall. (Inh. u. Charakteristik des Lords) (szk.). — 5) Schillers Flucht (auf Grund der Schullektüre) (dom.). — 6) Reinekes Verteidigung vor dem Könige (szk.). — 7) Es ist der Gedankengang in beiden Sonetten, die H. Heine seiner Mutter widmete, anzugeben (szk.). — 8) Georg als Charakter (nach Goethes Götz von Berlichingen) (dom.). — 9) Schwäbische Kunde (szk.) — 10) Es ist das städtische Leben in Deutschland im 11. bis zum 13. Jahrhundert mit dem städtischen Leben der Jetztzeit zu vergleichen (dom.). — 11) Das Verhältnis zwischen Mutter und Sohn (nach Goethes »Hermann und Dorothea« (szk.). — 12) Wohltätig ist des Feuers Macht, Wenn sie der Mensch bezähmt, bewacht.. Doch furchtbar wird die Himmelskraft, Wenn sie der Fessel sich entrafft. *(Schiller)* (dom.).

KLASA VIb.

1) Das Glück von Edenhall (szk.). — 2) Der Nachtwächter von Eschenreut (dom.). — 3) Welche Umstände haben die erste Sinnesänderung bei Weislingen veranlaßt? (dom.). — 4) Der Überfall (auf Grund der Privatlektüre) (szk.). — 5) Lohengrin (auf Grund der Privatlektüre) (szk.). — 6) Welche Ähnlichkeit der Charaktere bemerken wir in »Den Karrenschiebern« von

Villinger und »Dem Vater« von Björnson?) (dom.). — 7) Schwäbische Kunde (szk.). — 8) Es sind die dringenden Umstände und Verhältnisse darzustellen, denen zufolge Schiller seine Heimat verlassen mußte (dom.). — 9) Ging Alberichs Fluch in Erfüllung? (nach R. Wagners »Rheingold«) (szk.). — 10) Adelheid von Walldorf (eine Charakteristik) (dom.). — 11) Verhängnisvolle Wartezeit (szk.). — 12) Mit Benützung der Ballade »Des Sängers Fluch« — ist Uhland als Dichter zu charakterisieren (dom.).

KLASA VIIa.

1) Der Frevel Belsazars (nach Heine) (szk.). — 2) Der Glückswechsel in Goethes: »Torquato Tasso« (dom.). — 3) Der Leichtsinn als Hauptzug in Peter Schlemihls Charakter (szk.). — 4) Die Errungenschaften der Technik in der neuesten Zeit (lenkbarer Luftballon und Flugapparate (dom.). — 5) Lessings dramatische Laufbahn (szk.). — 6) Inwiefern spiegelt sich in dem Aufbau der Stadt Krakau der Charakter einer mittelalterlichen Stadt? (dom.). — 7) »Weh dem, der zu der Wahrheit geht durch Schuld« (auf Grund »des verschleierten Bildes zu Sais« von Schiller) (szk.). — 8) Marquis Posa und Don Carlos in ihrer Verschiedenartigkeit (dom.). — 9) Der Organist Tamm, seine Familie und sein Haus (in dem »siebzigsten Geburtstag« v. Voß.) (szk.). — 10) Die Wasserstraßen und ihre Bedeutung für Galizien (dom.).

KLASA VIIb.

1) Siegfrieds Tod. (szk.). — 2) Die Jungfrau von Orleans (nach dem Prolog des gleichnamigen Dramas) (dom.). — 3) Friede auf Erden (auf Grund der Privatlektüre) (szk.). — 4) Wie erscheint Karl VII. als Charakter in dem ersten Aufzuge (des betreffenden Dramas v. Schiller) (dom.). — 5) Schillers Mißerfolge und Enttäuschungen während seiner Wanderjahre (szk.). — 6) Der erste Akt des Don Karlos als Exposition (dom.). — 7) Wie schildert M. Posa im betreffenden Gespräch mit Don Karlos die Verlockungen, denen »die Majestät« ausgesetzt ist? (szk.). — 8. Wie wird in der Novelle »Wojtek« die Bauernnatur von der Erzählerin charakterisiert? (dom.). — 9) Welche Umstände führen im »Don Karlos« den tragischen Ausgang herbei? (szk.). — 10 »Die Begeisterung siegt immer und überall über den, der nicht begeistert ist«. (Fichte) (dom.).

KLASA VIII.

1) Wallensteins Lager als Exposition (dom.). — 2) Die ethischen und socialen Ideen in Schillers »Lied von der Glocke« (szk.). — 3) Mozart auf der Reise nach Prag. (szk.). — 4) Max Piccolominis Jugend und sein Verhältnis zu Wallenstein (dom.). — 5) Sokrates und seine Weltanschauung (szk.). — 6) Wie hat Goethe in seinem Epilog zu Schillers »Lied von der Glocke« das Leben, den Charakter, das Wirken und Schaffen des Dichters dargestellt? (dom.). — 7) Die Rolle der Gräfin Terzky in Schillers »Wallenstein« (szk.). — 8) Faust's Seelenzustand im ersten Monolog (dom.).

C) Przy egzaminie dojrzałości.

1. **Z języka polskiego do wyboru:**
   a) Związek między literaturą a życiem narodu polskiego w XIX wieku.
   b) Historya i znaczenie wolnej elekcyi w Polsce.
   c) Męże i ludy taki los tu biorą, Jakiego w sercu zdają się być godne, Wielkością czynu, nie martwą pokorą Dzieje ludzkości są płodne *(M. Konopnicka).*
2. **Z języka łacińskiego:**
   T. Livii ab urbe condita libri XXI. I, II 1—2.
3. **Z języka greckiego:**
   Mowa Demostenesa w sprawach Chersonesu §§ 13—17.

IV.

Stan zbiorów naukowych.

A. Biblioteka.

I. Dla nauczycieli.

Biblioteka dla nauczycieli ma obecnie 1210 dzieł. W bieżącym r. szk. zakupiono:

a) Z dotacyi nadzwyczajnej: Michał Wiszniewski, »Historya literatury polskiej« (10 tomów). — Wincenty Pol, »Poezye«

(10 tomów). — Feliks Bentkowski, »Historya literatury polskiej« (2 tomy). — N. Hieronim Juszyński, »Dykcyonarz poetów polskich« (2 t.). — Mowca polski, — Stanisław Orzechowski, »Dzieła« (2 t.). — Kleyer's Encyklopädie: H. Seipp »Lehrbuch der räumlich. Elementargeometrie«, I. Sachs, »Lehrbuch der ebenen Elementargeometrie« (7 t.). — Wł. Mickiewicz, »Żywot Adama Mickiewicza« (4 t.). — Herbert Spencer, »O wychowaniu umysłowem, moralnem i fizycznem«. — Ks. Hugo Kołłątaj, »Stan oświecenia w Polsce w ostatnich latach panowania Augusta III«. — Z. Krasiński, »Pisma« (6 t.). — Dr. Antoni Karbowiak, »Dzieje wychowania i szkół w Polsce w wiekach średnich« (2 t.). — W. Ramsay, »Moderne Chemie« (2 t.) — Heinr. Bulthaupt, »Dramaturgie des Schauspiels (4 t.). — E. E. Fournier D'Albe, »Die Elektronentheorie«. — Dr Joh. Brode, »Elemente der physikalischen Chemie«. — O. D. Chwolson, »Lehrbuch der Physik« (II Bd.). — H. Mohn, »Meteorologie«. — Dr W. A. Roth, »Physikalisch-chemische Übungen«. — Dr Otto Harnack, »Göthe in der Epoche seiner Vollendung«. — Ellen-Key, »Nowe szkice«. — Jul. Klaczko, »Szkice i rozprawy«, »Wieczory Florenckie«, »Pisma polskie. — Wilhelm Bruchnalski, »Pojęcie i znaczenie poezyi polskiej u poetów polskich XVI wieku. — Bogucka-Niewiadomska-Warnkówna, »Ćwiczenia stylistyczne we wzorach i tematach«. — Dobrzycki, »Polska poezya średniowieczna«. — A. Mickiewicz, »Literatura słowiańska« (4 t.); »Dzieła« (5 t.). — St. Tarnowski, »Matejko« — »Album Jana Matejki«. — Kossak-Tondos, »Klejnoty miasta Krakowa«. — Kaz. Brodziński, »Pisma« (8 t.). — Kaz. Króliński, »Antologia współczesnych poetów polskich«. — Fryd. Nitsche, »Dzieła« (13 t.). — Jerzy Brandes, »Henryk Ibsen«. — J. Słowacki, »Genesis z Ducha«. — Dr J. Nussbaum, »Idea ewolucyi w biologii«. — R. Pilat, »Gramatyka języka polskiego« (3 t.). — Ant. Kerner, »Pflanzenleben« (2 t.). — W. Rein, »Encyklopädisches Handbuch der Pädagogik« Bd. X. — Wilhelm Creizenach, »Geschichte des neuen Dramas« (4 t.). — Finkel-Głąbiński, »Historya monarchii Austr.-Węg.«. — Dr J. Jacob, »Arithmetik. Lehrstoff der 6. Klasse der Realschulen«; »Arithmetik für Gymnasien u. Realschulen II Teil«. — J. Gajdeczka, »Übungsbuch zur Arith. u. Algebra für die Mittel — u. Oberstufe der Gymnasien« — Dr K. Krotoski, »Historya powszechna na niższe klasy szkół średnich«.

b) Z dotacyi zwyczajnej: Wł. Biegański, »Podręcznik logiki dla szkół średnich«. — J. Doroziński, »Zarys psychologii elementarnej«. — Tad. Korzon, »Historya« (5 t.). — Poincaré-Lindeman, »Wissenschaft und Hypothese«. — Poincaré-Brahn, »Die moderne Physik«. — Dr Maurycy Wilkomm-Kozłowski, »Atlas państwa roślinnego«. — Dr Zahradniček, »Močnik's Lehrbuch der Arithmetik und Algebra«. — Behrendsen u. Götting, »Lehrbuch der Mathematik nach modernen Grundsätzen. — Dr M. Łazarski, »Zasady geometryi wykreślnej dla wyższych szkół realnych«. — Dr J. Nussbaum, »Zoologia praktyczna«. — Wł. Grabieński, »Dzieje narodu polskiego«. — Dr H. Hoyer, »Klucz do oznaczania zwierząt kręgowych ziem polskich«. — Dr J. Morozewicz, »Klucz do oznaczania minerałów«. — Alfr. Gercke und Ed. Norden, »Einleitung in die Alterthumwissenschaft«. — E. Grimsehl, »Lehrbuch der Physik«. — Boł. Antoniewicz, »Artur Grottger«. — W. Schmid, »Geschichte der griechischen Literatur«. — M. Reiter, »Czytania polskie«. — Winkowski-Taborski, »Ćwiczenia greckie dla kl. III i IV«. — Germann-Petelenz-Gayczak, »Ćwiczenia niemieckie dla kl. I i IV«. — Christ-Fischer, »Hommer Iliada«. — Bednarski, »C. I. Caesaris Commentarii de bello Gallico«. — Zingerle-Majchrowicz, »Sophokles Ajas«, »Elektra«, »Król Edyp«, »Antygona«. — Wotke-Schmidt, »Wybór mów Demostenesa«. — Christ-Lewicki: Plato »Apologia«. — Sedlmayer-Bednarski, Ovidius »Pisma wybrane«. — Weidner-Heck, »Cornelius Nepos«. — Gebert, Gebertowa, »Opowiadania z dziejów ojczystych«. — Szematyzm na r. 1911. — Abhandlungen zur Didaktik u. Philosophie Bd. II. — Arianus, »Anabasis«. — Ks. Ślósarz, »Katechizm«. — Próchnicki, »Ćwiczenia łacińskie na kl. IV«. — Dr Jahner, »Deutsche Grammatik«. — Łomnicki, »Mineralogia«. — I. Ippoldt, »Deutsches Lesebuch VIII Kl.«, — »Jahrbuch des höheren Unterrichtswesens«. — K. Chłędowski, »Rzym, Ludzie odrodzenia«. — Seibert, »Leitfaden der Raumlehre f. d. IV kl. der Realschulen«. — Dr Dziwiński, »Podręcznik arytmetyki i algebry». — I. Kranz, »Geometrya na kl. I«, »Geometrya na Kl. II«, »Geometrya na kl. III«, »Arytmetyka na kl. I«, »Arytmetyka na kl. II«, »Arytmetyka na kl. III«, »Zbiór zadań matematycznych«. — Konarski-Inlender, »Dokładny słownik języka polskiego i niemieckiego«. — Behrendsen u. Götting, »Lehrbuch der

Mathematik«. — Baranowski-Szpilman, »Hygiena«. — Lehrplan u. Instruktionen 2. Aufl.

c) Dary: α) Akademii Umiejętności: Biernota z Lublina Ezop, wyd. Ig. Chrzanowski. — Stanisław Szpotmański, »Maurycy Mochnacki«. — »Catechismus« wydał Fr. Puławski. — J. Bielskiego, »Pieśń nowa o szczęśliwej potrzebie pod Berezyną«. — J. Dzwonowski, »Pisma«, wyd. K. Badecki. — »Walna wyprawa ministrów do Wołoch«, wyd. K. Badecki. — Dr L. Finkel, »Elekcya Zygmunta I«. — W. Tokarz, »Warszawa przed wybuchem powstania w r. 1794«. — J. Tretiak, »Bohdan Zaleski«. — Dr Łucki, »Kaz. Brodzińskiego nieznane poezye«. — A. Brückner, »Facecye polskie z r. 1624«. — J. Czubek, »Lirycy greccy«. — Nadto wszystkie rozprawy i sprawozdania.

β) JE. Felicyi Madeyskiej czasopisma: »Muzeum« (roczników 3.). — »The Graphic« (roczników 2.). — »L'Illustration« (roczn. 2.). — »Kłosy« (roczn. 4.). — »Nasz kraj« (roczn. 3.).

Turowski, »Historya narodu polskiego« (7 t.). — Szajnocha, »Jadwiga i Jagiełło« (5 t.). — Rottek, »Allgemeine Geschichte« (12 t.). — Epictet, »Dissertationes«. — M. Baranowski, »Specyalna metodyka nauki geografii i historyi«. — Dr Zathey, »Antologia grecka«. — Dr G. Peschka, »Werth u. Bedeutung des Unterrichtes in der darstellenden Geometrie«. — M. Baranowski, »Nerwowość a wychowanie«. — J. Bodyński, »Arytmetyka i Algebra«. — M. Lerch, »Mathematische Abhandlungen«. — Joh. Krassnik, »Zeit u. Raumvorstellung«. — Dr Lübkehr »Reallexikon des classischen Alterthums«. — Dr Giltbauer, »Philologische Streifzüge«. — Byron, »Sämtliche Werke« (4 t.). — Cegielski, »Nauka poetyki«. — Schoedler, »Das Buch der Natur«. Nadto cały szereg podręczników szkolnych i duplikatów.

II. Biblioteka dla uczniów.

a) Dział polski.

Biblioteka liczy obecnie dzieł 1152. W roku bieżącym zbiór pomnożył się o dzieł 145.

a) Dotacya nadzwyczajna. Krechowiecki, »O tron« (3 tom.). — Władysław Orkan, »W roztokach (2 t.). — Sieroszewski, »Zamorski dyabeł«. — Zacharyasiewicz, »Marcyan

Kordysz«. — Sewer, »Na pobojowisku«. — C. Norwid, »Wybór poezyi«. — Mościcki, »Wilno i Warszawa« w »Dziadach« Mickiewicza. — Bolesław Prus, »Pisma« (4 t.). — A. Mazanowski, »Młoda Polska w powieści, liryce i dramacie«. — Lepszy, »Lud wesołków w dawnej Polsce«. — Askenazy, »Wczasy historyczne« (2 t.). — Rodziewiczówna, »Na fali« (2. t.). — Wrzos, »Pożary i zgliszcza« (2 t.). — Klemens Junosza, »Na zgliszczach«. — Bałucki, »Przeklęte pieniądze«. — Hahn, »Literatura dramatyczna w Polsce XVI w.«. — Tretiak, »Najświętsza Panna w poezyi polskiej«, »Młodość Mickiewicza« (2 t), »Szkice literackie«, (serya II.). — Staff, »Mistrz Twardowski«. — Łoziński, »Życie polskie w dawnych wiekach«. — St. Brzozowski, »Współczesna powieść polska«, »Współczesna krytyka literacka w Polsce«. — Grabowski, »Poezya polska po r. 1863«. — Gomulicki, »Miecz i łokieć« (2 t.). — Gostomski, »Arcydzieło poezyi polskiej«, »Pan Tadeusz«. — Zdziechowski, »Mesyaniści i słowianofile«. — Choiński, »O mitrę gospodarską«. — Gąsiorowski, »Huragan« (dla młodzieży), »Gawędy żołnierskie«. — Przyborowski, »Bitwa pod Raszynem«, »Młodzi gwardziści«. — Bukowiecka, »Stefek Luty w Brazylii«. — Dygasiński, »Robinson polski«. — Cooper, »Czerwony korsarz«, »Poszukiwacz barci«, »Mieszkaniec puszczy«. — Gruszecki, »Wśród Tatarów«. — Mayne-Reid, »Dolina bez wyjścia«, »Robinson szwajcarski«, »Młodzi żeglarze«, »Pobyt w pustyni«. — Burnett, »Mały lord«. — Lubicz, »Oko proroka«. — Wiesław Sclavus, »Finis Poloniae«. — Klaczko, »Wieczory florenckie«. — Choiński, »Ostatni Rzymianie«. — Korzeniowski, »Dzieła« (11 t.).

b) Dotacya zwyczajna. Opieński, »Chopin«. — May, »Winnetou III«. — Chrzanowski, »Okruchy literackie«. — Matuszewski, »Twórczość i twórcy«. — Askenazy, »Dwa stulecia«. — Wyspiański, »Bolesław śmiały« (poemat i dramat), »Powrót Odysa«. — Prus, »Grzechy dzieciństwa«, »Dzieci«. — Żeromski, »Sułkowski« — Hicheus, »Ogród Allacha«. — Or.-Ot., »Wybór poezyi«. — Rydel, »Poezye«. — Kasprowicz, »Poezye«. — Karpiński, »Pamiętniki«. — Śniadecki, »Pisma satyryczne«. — Sarrazin, »Wielcy poeci romantyczni Polski«. — Przyborowski, »Młodzi gwardziści«. — Lange, »Epos« (3 t.). — Bąkowski, »Historya Krakowa«, »Dzieje Wszechnicy Krakowskiej«. — Karbowiak, »Obiady profesorów Uniw. Jagiell.«, »Rozprószenie młodzieży

w roku 1549«. — Ptaśnik, »Obrazki z życia żaków«, »Obrazki z przeszłości Krakowa«. — Krupski, »Szopka krakowska«. — Kubalski, »Z dziejów krak. muzyki«. — Reymont, »Z ziemi Chełmskiej«, »Spotkanie«. — Rodziewiczówna, »Jaskółczym szlakiem«, »Dewajtis«. — Gliński, »Ballady i powieści», »Kniahini Anna«. — Verne, »Naokoło księżyca«. — Koźmian, »Pamiętniki« (6 części). — Słowacki, »Mazepa«, »Beniowski«, »Balladyna«, »Kordyan«. — Szekspir, »Hamlet«. — Skarga, »Kazania sejmowe«. — Górnicki, »Dworzanin«. — Kochanowski, »Wybór fraszek«. — Brodziński, »Wiesław«. — Krasiński, »Noc letnia», »Pokusa«, »Przedświt«. — Morawski, »Dworzec mego dziadka«, »Nowela polska« (3 t.). — Fredro, »Pan Geldhab«, »Pan Jowialski«. — Tacyt, »Germania«. — Syrokomla, »Wybór pism« — Słowo o pułku Igora. — Molier, »Mieszczanin-szlachcic« — Korzeniowski, »Mnich«. — Ujejski, »Maraton«. — Pol, »Mohort«. — Libelt, »O miłości ojczyzny«. — Kornel, »Cyd«. — Goszczyński, »Król zamczyska«. — Cycero, »Lelius«. — Zabłocki, »Fircyk w zalotach«. — Sofokles, »Edyp król«, »Edyp w Kolonii«. — Zieliński, »Kirgiz«. — Niemcewicz, »Puławy«. — Wasilewski, »Wybór poezyi«. — Gaszyński, »Wybór poezyi«. — Weyssenhof, »Unia«, »Sprawa Dołęgi«. — Gruszecki. »Krety«. — Konopnicka, »Poezye« (5 tom.). — Sienkiewicz, »Wiry«. — Ostrowski, »Z gwiazdą mocarza«. — Krechowiecki, »Najmłodsi«. — Sieroszewski, »Ucieczka«. — Bełza, »Z Wenecyi do Neapolu«. — Glada, »Oporni«. — Pasek, »Pamiętniki«. — Rzewuski, »Listopad«. — Bogucka-Niewiadomska, »Nasi pisarze«. — Wójcicki, »Z rodzinnej zagrody« (dar). — Chociszewski, »Historya Polska« (dar Sosenki III a). — Trąmpczyński, »Bielmo« (dar Biliana III a), »Oblężenie Paryża« (dar). — Ziemba, »Młodość Mickiewicza« (dar). — Mayne Reid, »Dolina bez wyjścia« (dar). — Cerwantes, »Don Kiszot« (dar Breuera III a). — Gębarski, »Zaginiony w grodach Ojcowa« (dar Biliana III a). — Mickiewicz, »Pisma«, Warsz. 1858. (t. II.). (dar), »Poezye«, Lwów 1888, (t. I—II) (dar). — Kraków, »Pamiętniki młodej sieroty« (dar). — Bryl, »O katedrze na Wawelu«.

b) Dział niemiecki.

W roku 1910/11 zakupiono: »Die Epigonen« von K. Immermann. — »Geschichten aus der Tonne« von Th. Storm. — »An

den Menschen ein Wohlgefallen« von Widmann. — »Im Zwielicht« von H. Sudermann. — »Das edle Blut«. — »Kindertränen« von E. Wildenbruch. — »Novellen aus der Heimat« von A. Wilbrandt. — »Geschichte der Abderiten« von Wieland. — »Mathematische Mußestunden« von Schubert.

III Dla ubogich uczniów.

Biblioteka dla ubogich uczniów ma obecnie 2268 podręczników szkolnych. W ciągu b. r. szk. wzrosła ona o 300 przeszło egzemplarzy, które w większej mierze zakupiono z funduszów »Pomocy koleżeńskiej« lub też otrzymano w darze od rodziców i młodzieży. Nadmienić należy, że wielkie zmiany w podręcznikach szkolnych wpłynęły ujemnie na jej wzrost, bo wiele podręczników wyrugowano, a na zakupno większej ilości nowych brakło funduszów. Z wypożyczalni tej skorzystało w b. roku uczniów 270.

B. Gabinet geograficzno-historyczny.

Gabinet geograficzno historyczny posiada 509 przedmiotów. W ubiegłym roku zakupiono: Kiepert H.: Tabula orbis terrarum antiqui; Spruner-Bretschneider: Historischer Wandatlas. 10 Karten zur Geschichte Europas im Mittelalter bis auf die neuere Zeit.

C. Gabinet fizyczny.

W bieżącym roku szkolnym zakupiono: bateryę 3 akumulatorów, opornicę do ładowania prądem 160 V., motorek z opornicą, maszynę dynamo 6 V, 4 Amp. ze statywem i lampkami, lampę tantalową i ramosową. Razem posiada gabinet 315 przyrządów.

D. Gabinet historyi naturalnej.

Gabinet historyi naturalnej posiada w dziale zoologicznym 399 okazów, w dziale botanicznym 236, w dziale mineralogicznym 657.

W bieżącym roku szkolnym zakupiono 1 tablicę ścienną pożytecznych ptaków, 12 tablic zootomicznych Leutemana, system nerwowy kota, Rhodeus amarus (rozwój) i zbiór najważniejszych pajęczaków.

Pan Hans ofiarował ładny okaz korka dębowego i 40 gramów naturalnego barwiku koszenilowego; zawiadowca zaś gabinetu, tchórza.

E. Gabinet rysunkowy.

Do nauki rys. zakład posiada: 1) wzorów 454, 2) wzory Kirschnera: Die künstlerische Vereinfachung der Natur im Bilde, 3) Lukasa Ulmanna: Rysunek elementarny, tomów 3, 3) Micholitsch: Die moderne Zeichenkunst, 2 tomy, 5) modeli gipsowych 41, 6) naczyń kolorowych glazurowanych 14, 7), naczyń polewanych 18, niepolewanych 10, szklanych 16, 8) brył stereometrycznych 45, 9) statyw żelazny 1, prosta ze znaczkami 1 i 5 równoległych prostych połączonych 1, 10) zasuszonych liści na tekturach 12, 11) motyli i owadów w kasetkach 23, 12) zasuszonych owoców roślin 22, 13) imitacye owoców naturalnych 4, 14) 13 piór i skrzydeł ptasich na kartonach 7, 15) 5 barwnych muszli morskich, 16) 3 wypchane ryby, homara, pająka morskiego zająca i wiewiórkę, 17) 10 ptaków wypchanych.

W bieżącym roku zakupiono: *a)* u M. Sroczyńskiego w Podgórzu: 8 tarcz herbowych, 4 gałązki pomiędzy taflami szklanemi, 4 teczki tekturowe z liśćmi, 10 naczyń glinianych, 3 rośliny zasuszone z kwiatem, 2 motyle i jelonka w kasetkach; *b)* u firmy A. Müller w Wiedniu: 20 podstawek do ustawiania kwiatów i roślin i 3 ptaki wypchane.

V.

Czytelnia, wycieczki młodzieży i zabawy. Bursa.

Czytelnia uczniów, jak i lat ubiegłych, skupiała dokoła siebie młodzież wyższego gimnazyum dla poważnej rozrywki lub nauki. Zadanie swoje starała się Czytelnia spełnić, zwracając pilniejszą uwagę na bibliotekę, czasopisma, odczyty, uroczystości narodowe i sport.

Do biblioteki, która liczy obecnie 300 dzieł, zakupiono w roku bieżącym: Chrzanowskiego, »Historyę literatury Polski niepodległej«. — Szczepanowskiego, »O odrodzeniu narodowem«.— Żeromskiego, »Popioły«. — Sułkowskiego, »Ludzi bezdomnych«.

Następujące czasopisma prenumerowano: »Tygodnik

VI.

Statystyka Zakładu.

	KLASA																Razem
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		
	a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	
1. Liczba uczniów:																	
Z końcem roku szk. 1909/1910 było:																	
Uczniów publicznych	45	42	32	33	24	35	32	35	31	27	28	22	40	—	26	24	476
Uczniów prywatnych	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Razem	45	42	32	33	24	35	32	36	31	27	28	22	40	—	26	24	477
W roku szk. 1910/11 przyjęto uczniów publicznych i prywatnych:																	
I. Z innych zakładów:																	
a) z promocyą	45	45	2	6	6	1	7	1	2	—	1	1	—	3	3	—	123
b) po przerwie	—	—	—	—	1		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
c) bez promocyi	1	—	1	—	1		—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4
II. Z tutejszego zakładu:																	
a) z promocyą	—	—	35	33	25	29	18	25	22	24	30	22	26	20	37	—	346
b) po przerwie	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
c) przez egzamin wstępny .	1	—	1	2	—	—	—	—	1	1	—	1	—	2	—	—	9
d) bez promocyi	4	4	5	2	3	4	1	1	—	3	—	2	—	1	—	—	30
Razem	51	49	44	43	36	34	27	27	25	28	31	26	26	27	40	—	514
W ciągu roku szk. wystąpiło:		10	1	5	6	1	4	1	3	—	—	2	1	7	1	—	50
Z końcem roku szk. 1910/11 było:	43	39	43	38	30	33	23	26	22	28	31	24	25	20	39	—	464
Między nimi:																	
a) publicznych	42	39	42	38	30	33	23	26	22	28	31	24	25	20	39	—	462
b) prywatnych	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
2. Według miejsca urodzenia																	
a) z Podgórza	18	11	13	11	8	8	9	4	6	15	11	6	5	4	8	—	137
b) z powiatu podgórskiego	0[1]	2	7[1]	1	1	5	2	1	2	2	4	1	1	—	5	—	34[2]
c) z Krakowa i W. Ks. Krak.	10	4	7	7	9	5	4	4	3	6	5	2	9	3	—	—	78
d) z innych powiat. Galicyi	14	20	12	16	11	13	7	17	9	4	10	14	9	12	26	—	194
e) z innych krajów koronnych	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
f) z Królestwa Polskiego .	—	1	1	3	—	1	1	—	2	1	1	1	1	1	—	—	14
g) z Ameryki	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Razem	42[1]	39	42[1]	38	30	33	23	26	22	28	31	24	25	20	39	—	462[2]
3. Według miejsca pobytu:																	
a) miejscowych	18	23	22	24	22	23	11	14	10	15	19	16	8	12	20	—	257
b) zamiejscowych	24[1]	16	20[1]	14	8	10	12	12	12	13	12	8	17	8	19	—	205[2]
Razem	42[1]	39	42[1]	38	30	33	23	26	22	28	31	24	25	20	39	—	462[2]

	KLASA																Razem
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		
	a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	
4. Według języka ojczystego było:																	
Polaków	41[1]	39	40[1]	38	30	33	23	26	22	28	31	24	24	20	38	—	457[2]
Rusinów	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	5
Razem	42[1]	39	42[1]	38	30	33	23	26	22	28	31	24	25	20	39	—	462[2]
5. Według wyznania religijnego:																	
a) religii rzym.-kat.	31[1]	33	31[1]	32	22	26	15	19	19	16	26	19	7	15	32	—	343[2]
b) » gr.-kat.	1	2	2	—	1	—	—	—	—	2	1	—	2	—	1	—	12
c) » mojżeszowej	10	4	9	6	7	7	8	7	3	10	4	5	16	5	6		107
Razem	42[1]	39	42[1]	38	30	33	23	26	22	28	31	24	25	20	39	—	462[2]
6. Wiek uczniów:																	
Lat 10 skończonych miało:	6[1]	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19[1]
» 11 » »	26	9	20[1]	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58[1]
» 12 » »	10	10	12	14	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59
» 13 » »	—	5	8	14	13	11	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	55
» 14 » »	—	2	2	4	6	10	7	10	4	3	—	—	—	—	—	—	48
» 15 » »	—	—	—	1	6	—	7	11	8	8	6	2	—	—	—	—	49
» 16 » »	—	—	—	2	2	1	6	2	7	10	14	12	3	2	—	—	61
» 17 » »	—	—	—	—	—	1	2	—	2	4	4	6	14	7	2	—	42
» 18 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	5	3	4	5	10	—	31
» 19 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	5	6	—	17
» 20 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	12	—	13
» 21 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	—	10
Razem	42[1]	39	42[1]	38	30	33	23	26	22	28	31	24	25	20	39		462[2]
7. Klasyfikacya uczniów:																	
a) Z końcem roku szk. 1910/11 było:																	
I. chlubnie uzdolnionych do klasy wyższej:	3	5	4	5	5	9	1	3	3	8	10	2	6	1	—	—	65
Uzdolnionych do kl. wyższej	26	21	29	20	16	15	14	13	11	14	19	11	19	15	—	—	243
Na ogół uzdolnionych	3	3	6	6	6	4	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	33
Nieuzdolnionych	3	10	2	3	3	5	7	6	5	1	—	8	—	3	—	—	56
Do egz. popr. przeznaczono	7	—	1	4	—	—	—	—	2	5	2	3	—	1	—	—	25
» » uzupeln. »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Nieklasyfikowano	8	10	1	5	6	1	4	1	3	—	—	2	1	7	—	—	49
Razem	50	49	43	43	36	34	27	27	25	28	31	26	26	27	—	—	472
II. Klasę VIII. ukończyło:																	
Z wynikiem chlubnym															9	—	9
» dobrym															28	—	28
Do egz. popr. i uzup. przezn.															2	—	2
Wystąpiło															1	—	1
b) Uzupełnienie klasyfikacyi za rok szk. 1909/10:																	
Do egz. popr. i uzup. przezn.	4	4	5	3	1	—	1	1	1	1	1	—	4	—	—	—	26
Egzamin poprawczy złożyło	3	4	3	3	1	—	1	—	1	1	—	—	4	—	—	—	21
c) Ostateczny wynik klasyfik.:																	
I. Do klasy następnej było:																	
Chlubnie uzdolnionych	5	6	3	5	1	1	3	4	9	2	6	1	7	—	5	2	60
Uzdolnionych	27	26	22	24	16	20	21	26[1]	21	23	20	18	32	—	21	22	330[1]
Na ogół uzdolnionych	4	2	—	1	1	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Nieuzdolnionych	9	8	7	4	6	7	7	4	1	2	2	3	1	—	—	—	61
Razem	45	42	32	34	24	35	32	35[1]	31	27	28	22	40	—	26	24	477[1]

	KLASA																Razem
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		
	a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	
II. Klasę VIII. ukończyło:																	
Z wynikiem chlubnym . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	7
» dobrym	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	22	43
Razem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	24	50
8. Przedm. nadobowiązkowe:																	
1. Historya kraju rodzinnego	—	—	—	—	30	33	23	26	—	—	31	24	25	20	39	—	251
2. Gimnastyka	16	13	20	13	12	14	—	2	1	5	8	3	—	3	—	—	110
3. Rysunki	9	7	8	6	7	—	5	3	2	—	3	1	—	3	—	—	54
4. Język francuski	—	—	—	—	5	4	4	2	2	3	10	1	5	—	—	—	36
5. Śpiew	7	5	3	2	5	2	3	5	1	3	3	1	1	2	9	—	52
6. Stenografia	—	—	—	—	—	—	1	3	1	3	7	2	2	1	1	—	21
9. Opłatę szkolną złożyło:																	
W I. półroczu po 30 K. . . .	20	17	8	8	8	5	5	4[1]	2	4	1	3	1	7	3	—	96[1]
W II. » » 30 K. . . .	7[1]	5	7[1]	11	7	8	9	7	5	3	3	16	4	3	3	—	99[2]
Uwolnionych było:																	
W I. półroczu	24	26	35	34	25	29	22	23	21	24	30	22	25	20	36	—	396
W II. »	35	35	35	30	23	25	15	19	17	25	28	8	22	18	36	—	371
Opłata szkolna wynosiła:																	
W I. półroczu K	600	510	240	240	240	150	150	150	60	120	30	90	30	210	90	—	2910
W II. » »	240	150	240	330	210	240	270	210	150	90	90	480	120	90	90	—	3000
Razem	840	660	480	570	450	390	420	360	210	210	120	570	150	300	180		5910
10. Fundusze na środki naukowe:																	
Taksy wstępne	193·2	189	16·8	33·6	33·6	4·2	12·6	4·2	12·6	4·2	4·2	8·4	—	25·2	12·6	—	554·4
Datki na środki naukowe . .	100	98	86	86	72	68	54	54	50	56	62	52	52	54	80	—	1024
» na gry i zabawy . . .	45	41	42	42	33	33	25	26	22	28	31	24	26	24	39	—	481
Za duplikaty świadectw . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
11. Stypendya:																	
Głowińskiego po 315 K . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Gołuchowskiego po 100 K . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kolejowe po 200 K	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 100 K	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2
Z nadwyż. karnych po 300 K .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
» » po 200 K	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
J. Słowackiego po 200 K. . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
S. Saulenfelda po 70 K . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ks. Montleart po 400 K. . . .	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Razem 2065 K pobrało	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11

12. Pomoc koleżańska.

A. Dochód.

1.	Pozostałość kasowa z r. 1909/10	779 K	01 h.
2.	Składki okolicznościowe	70 »	— »
3.	Przy wpisach i w ciągu r. szk. zebrano . . .	208 »	72 »
4.	Zwrot pożyczki udzielonej antykwarni szkolnej.	300 »	— »
5.	Magistrat miasta Podgórza	400 »	— »
6.	Rada powiatowa wielicka	200 »	— »
7.	Na ręce PP. Gospodarzy klas złożyli w ciągu roku szkolnego:		
	Uczniowie kl. Ia	15 »	92 »
	» » Ib	14 »	— »
	» » IIa	26 »	26 »
	» » IIb	42 »	48 h
	» » IIIa	46 »	58 h
	» » IIIb	58 »	— h
	» » IVa	18 »	78 h
	» » IVb	9 »	30 h
	» » Va	20 »	10 h
	» » Vb	30 »	10 h
	» » VIa	63 »	4 h
	» » VIb	6 »	30 h
	» » VIIa	35 »	90 h
	» » VIIb	14 »	60 h
	» » VIII	62 »	53 h
	Razem	2,421 K	62 h.

B. Rozchód.

1.	Na książki szkolne dla bibl. ubogich uczniów.	931 K	65 h.
2.	Na ubranie i obuwie dla ubogich uczniów . .	437 »	49 »
3.	Między uczniów rozdano gotówką	43 »	— »
4.	Na cele bursy gimnazyalnej dano	300 »	— »
	Razem	1,712 K	14 h.

C. Zestawienie.

Dochód	2,421 K 62 h.
Rozchód	1,712 » 14 »
Pozostałość kasowa . .	709 K 48 h.

Imieniem ubogiej młodzieży składa Dyrektor wszystkim ofiarodawcom szczere podziękowanie.

VII.

Kronika Zakładu.

Rok szkolny 1910/11 rozpoczęto uroczystem nabożeństwem w Kościele OO. Redemptorystów w dniu 3. września.

Wpisy uczniów do klasy I odbywały się dnia 28. i 29. czerwca i dnia 21. sierpnia, a do wszystkich klas innych dnia 31. sierpnia.

Egzamina wstępne do kl. I odbywały się dnia 30. czerwca, 1. lipca i dnia 1. września 1910 r.

Z początkiem i w ciągu roku szkolnego wpisano 514 uczniów publicznych i prywatnych; zakład liczył 8 klas głównych i 7 równorzędnych.

Dnia 9. września odbyło się żałobne nabożeństwo za spokój duszy ś. p. Cesarzowej Elżbiety.

Dnia 4. października ogchodził zakład Imieniny Najjaśniejszego Pana uroczystem nabożeńswem.

Dnia 19. listopada, jako w gzień imienin ś. p. Cesarzowej Elżbiety, odbyło się żałobne nabożeżstwo za spokój Jej duszy.

W miesiącu czerwcu przysłuchiwał się nauce religii jako Komisarz biskupi, Przewielebny ks. Prałat Antoni Gruszecki, dziekan powiatu wielickiego i proboszcz w Podgórzu.

Piśmienny egzamin dojrzałości odbył się w dniach 18., 19. i 20. maja; ustny w dniach 9.—16. czerwca pod przewodnictwem W. Pana Jana Jaglarza, dyrektora c. k. I gimnazyum w Tarnowie.

W ciągu roku szk. przystępowała młodzież katolicka trzy

razy do św. Sakramentów pokuty i ołtarza, nadto odprawiła w dniach 16., 17. i 18. kwietnia rekolekcye wielkopostne.

Dnia 28. czerwca urządzono nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Cesarza Ferdynanda.

Rok szkolny 1910/11 zakończono dnia 30. czerwca uroczystem nabożeństwem dziękczynnem i rozdaniem świadectw.

†

Prof. JAN GUZDEK.

W kronice zakładu naszego musimy wreszcie zanotować bolesną stratę, jaką w b. r. szk. poniosło Grono nauczycielskie i nasza młodzież. Nieubłagana śmierć wyrwała z pośród nas ś. p. Jana Guzdka.

Ś. p. Jan urodzony dnia 25. grudnia 1857 r. w Choczni, gimnazyum ukończył w Wadowicach, a w r. 1887 wydział filozoficzny w Krakowie. Od r. 1887 pełnił przez lat 10 obowiązki zastępcy nauczyciela zrazu w c. k. gimnazyum w Brzeżanach, później w Stryju, a uzyskawszy zupełną kwalifikacyę, otrzymał w r. 1897 posadę rzeczywistego nauczyciela w Wadowicach. Od r. 1906 pełnił obowiązki nauczycielskie aż do ostatniej niemal chwili w c. k. gimnazyum w Podgórzu.

Życie całe ś. p. Jana było pasmem walk, które staczał zawsze z umysłem pogodnym. Treścią cichego jego życia była ciągła praca dla rodziny i szkoły, a kiedy jeszcze i siły były młodsze i czoło niezorane lemieszem cierpień, pracował naukowo w dziedzinie filologii. Jako nauczyciel, prawdziwy przyjaciel młodzieży, otaczał ją opieką i zyskiwał sobie prędko przywiązanie i wdzięczność; jako kolega miał ten dziwny a rzadki dar pozyskiwania sobie ludzi. Gdzie widział tylko smutek, niedostatek — tam spieszył dobrowolnie z pociechą, radą i pomocą; a co robił, to skromnie, aby nikt o tem nie wiedział.

Już od dłuższego czasu nurtowała w nim ciężka choroba, ale on, jak długo tylko mógł, znosił cierpienia, pełniąc przytem sumiennie swoje obowiązki. Kiedy wreszcie sił mu brakło, przerwał pracę zawodową w nadziei, że wkrótce do niej powróci. Ale Bogu spodobało się inaczej: Ś. p. Jan Guzdek po długich cierpieniach zmarł dnia 6. marca 1911 r. osierocając żonę i nieletnie dzieci.

Dnia 8. marca Grono wraz z całą młodzieżą odprowadziło ś. p. Jana na miejsce wiecznego spoczynku, a żałobna manifestacya była tylko słabym dowodem tej czci i miłości, jaką ś. p. Jana otaczała młodzież i koledzy. Nad mogiłą pożegnał zmarłego imieniem kolegów prof. E. Kozłowski, kończąc słusznie swe gorące przemówienie słowami św. Pawła:

»Potykaniem dobrem potykałem się — zawodum dokonał — naostatek przeznaczon mi jest wieniec sprawiedliwości«.

VIII.

Wykaz książek szkolnych na rok szkolny 1911/12.

KLASA I.

Religia: Wielki katechizm religii katolickiej. Kraków 1903. Opr. 60 hal. — **Język łaciński:** Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego. Wydanie 6. Lwów 1907. Opr. 1 K. — Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla I klasy. Wydanie 5. Lwów 1907. Opr. 1 K 50 h. — **Język polski:** Konarski, Zwięzła gramatyka języka polskiego. Lwów 1902. Opr. 50 h. — Dr. Reiter, Czytania polskie dla kl. I. Lwów 1910. Opr. 3 K. — **Język niemiecki:** German-Petelenz-Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla I klasy. Wydanie 7. Lwów 1910. Opr. 2 K. 40 h. — **Geografia:** Benoni i Tatomir, Krótki rys geografii. Wydanie 9. Lwów 1908. Opr. 1 K. — **Dzieje ojczyste:** B. Gebert i G. Gebertowa, Opowiadania z dziejów ojczystych. Lwów 1910. Opr. 2 K 20 h. — **Matematyka:** Kranz, Arytmetyka na kl. I. Kraków 1911. Opr. 1 K. 50 h. — Kranz, Geometrya poglądowa na kl. I. Kraków 1910. Opr. 1 K 20 h. — **Historya naturalna:** Nussbaum-Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910. Opr. 3 K. 60 h. — Rostafiński, Botanika szkolna na kl. niższe. Wyd. 6. Kraków 1907. Opr. 2 K 60 h.

KLASA II.

Religia: Jak w klasie 1. — **Język łaciński:** Samolewicz, Gramatyka jak w klasie I. — Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla II kl. Wyd. 5. Lwów 1908. Opr. 1 K 80 h. — **Język polski:** Gramatyka jak w kl. I. — Dr. Maryan Reiter. Czytania polskie dla II klasy. (W druku). — **Język niemiecki:** German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla II klasy. Wydanie 5. Lwów 1907. Opr. 2 K 20 h. — **Geografia:** Podręcznik poda się we wrześniu. — **Historya powszechna:** Semkowicz. Cz. I. Wyd. 3 Lwów 1908. Opr. 2. K. — Krotoski. Historya powszechna na klasy niższe. Tom I. Kraków 1908. Opr. 2 K 50 h. — **Matematyka:** Kranz, Arytmetyka na kl. II. Kraków 1911. Opr. 1 K 50 h. — Kranz, Geometrya poglądowa na kl. II. Kraków 1910. Opr. 1 K 40 h. — **Historya naturalna:** jak w klasie I.

KLASA III.

Religia: Ks. Dąbrowski, Historya biblijna zakonu starego. Wydanie 5 Lwów 1911. Opr. 1 K 70 h. — Jougan Liturgika. Wydanie 1—3. Lwów 1906. Opr. 1 K 40 h. — **Język łaciński:** Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. Wydanie 9. Lwów 1909. Opr. 2 K 40 h. — Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy III. Wydanie IV. Lwów 1903. Opr. 1 K. 60 h. — Cornelius Nepos. Wydanie 3. Kłaka. 1 K. 30 h. **Język grecki:** Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wydanie 3. Lwów 1902. Opr. 3 K 40 h. — Winkowski-Taborski — Passowicz, Ćwiczenia greckie. Wydanie 3. Lwów 1910. Opr. 3 K. **Język polski:** Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—10. Lwów 1906. Opr. 2 K. 40 h. — Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla III klasy. Lwów 1904. Wydanie 2. Opr. 2 K. **Język niemiecki:** Ćwiczenia niemieckie poda się we wrześniu. — Jahner, Deutsche Grammatik. Wyd. 3. Lwów 1907. Opr. 2 K 20 h. — **Geografia:** Podręcznik poda się we wrześniu. — **Historya powszechna:** Dr. Krotoski. Opowiadania z dziejów monarchii austro-węg. Lwów 1910. Opr. 2 K 50 h. — **Matematyka:** Kranz, Arytmetyka na kl. III. Kraków 1910. Opr. 1 K 80 h. — Kranz, Geometrya poglądowa na kl. III. Kraków 1910. Opr. 1 K 80 h. — **Fizyka:** Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wydanie 6. Kraków 1910. Opr. 2 K.

KLASA IV.

Religia: Ks. Dąbrowski, Historya biblijna zakonu nowego. Wydanie 3. Stanisławów 1902. Opr. 1 K 80 h. — **Język łaciński:** Gramatyka jak w klasie III. — Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV. Wydanie 4. Lwów 1909. Opr. 2 K. — Caesar, Commentarii de bello Gallico. Wyd. Terlikowski. Opr. 1 K 40 h. — **Język grecki:** Gramatyka jak w kl. III. — Ćwiczenia jak w klasie III. — **Język polski:** Gramatyka jak w kl. III. — Próchnicki-Wojciechowski, Wypisy polskie. Tom IV. Opr. 3 K 60 h. — **Język niemiecki:** Jahner Deutsche Gramatik. Wyd 3. Lwów 1907 Opr. 2 K 20 h. — German-Petelenz-Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla kl. IV. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr. 3 K. — **Geografia:** Benoni-Majerski, Geografia aust. węgierskiej Monarchii. Wydanie 5., zmienione i przerobione przez B. Baranowskiego. Lwów

1907. Opr 1 K 20 h. — **Historya powszechna:** Zakrzewski, Historya powszechna. Część I. Wyd. 1—4. Kraków 1902. Oprawna 2 K 40 h. — Rawer, Dzieje ojczyste. Wyd. 4. Lwów 1908. Opr. 2 K. — **Matematyka:** Podręczniki poda się we wrześniu. — **Fizyka:** Kawecki i Tomaszewski, jak w klasie III. — **Mineralogia z chemią:** Podręcznik poda się we wrześniu.

KLASA V.

Religia: Ks. Jougan, Katolicka dogmatyka ogólna. Lwów 1898. Opr. 2 K. — **Język łaciński:** Livius. Wyd. Zingerle-Majchrowicz. Opr. 2 K. — Ovidius. Wyd. Skupniewicz. Oprawna 1 K 60 h. — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego, jak w kl. III. — **Język grecki:** Fiderer, Chrestomatya z pism Ksonofonta. Lwów 1909. Opr. 2 K 40 h. — Homera Iliada. Część I. Wyd. Scheindler-Sołtysik. Opr. 1 K 20 h — Ćwikliński, Gramatyka, jak w kl. III. — **Język polski:** Próchnicki i Wojciechowski, Wypisy polskie dla kl. V. Opr. 3 K 80 h. — **Język niemiecki:** Juliusz Ippoldt u. Adof-Stylo, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. I Teil. V. Klasse. Wyd 2. Lwów 1907. Opr. 4 K. — **Geografia i historya powszechna:** Zakrzewski, Historya powszechna. Część I i II. Wydanie 4. Kraków 1902. Opr. po 2 K. 40 h — **Matematyka:** Kranz, Arytmetyka algebra. Część 2. Opr. 1 K 80 h., — Močnik-Maryniak, Geometrya dla wyższych klas. Wyd. 6. Lwów 1906. Oprawne 4 K 20 h. — Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wydanie 2. Opr. 3 K 50 h. — **Historya naturalna:** Wiśniowski, Zasady mineralogii i geologii. Wyd. 3. (W druku) — Rostafiński, Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 2, przerobione. Kraków 1901. Opr. 3 K.

KLASA VI.

Religia: Ks. Jougan, Dogmatyka szczegółowa. Wydanie 2. Lwów 1908. Opr. 1 K 80 h. — **Język łaciński:** Sallustius de bello Catilinae, Wyd. I. Konarski. Opr. 1 K. 40 h. — Cicero. In Catilinam. Wyd. Kornitzer-Sołtysik. Opr. 70h. — Vergilius. Wyd. Eichler-Rzepiński. Opr. 1 K 20 h. — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka jak w kl. III. — **Język grecki:** Homera Iliada, Cz. I i II. Wyd. Scheindler-Sołtysik. Opr. 2 K 70 h. — Herodot. Wydanie Scheindler-Terlikowski. Opr. 2 K. — Ćwikliński, Gramatyka jak

w kl. III. — **Język polski:** Tarnowski i Wójcik, Wypisy polskie. Część I. Wyd. 3. i 4. Lwów 1909. Opr. 3 K. 30 h. — **Język niemiecki:** Ippoldt u. Stylo. Deutsches Lesebuch. II. Teil. VI. Klasse. Wyd. 2. Lwów 1910. Opr. 3 K 60 h. — **Geografia i historya powszechna:** Zakrzewski, Historya powszechna. Cz. II Wyd. 4. Kraków 1906. Opr. 2 K 40 h. — Zakrzewski, Historya powszechna. Cz. III. Kraków 1903. Wyd. 2. Opr. 2 K. 80 h. — **Matematyka:** Kranz, Logarytmy. Kraków 1902. Opr. 1 K 20 h. — Kranz, Zbiór zadań matematycznych jak w kl. V. — **Historya naturalna:** Dr. Józef Nussbaum, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich. Lwów 1909. Opr. 3 K 60 h.

KLASA VII.

Religia: Ks. Szczeklik, Etyka katolicka. Wyd. 4. Tarnów 1908. 2 K. — **Język łaciński:** Cicero, in Verrem IV. Wyd. Nohl-Jędrzejowski. Opr. 1 K 60 h; Pro Archia poëta. Wyd. Nohl-Bednarski. Opr. 60 h.; Tusculanarum disputationes III—V rec. Hasper. Opr. 72 h; Epistulae selectae cel. Dettweiler. Opr. 90 h. — Wybór pism elegików rzymskich. Wyd. Karhut. Opr. 1 K 80 h. — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka jak w klasie III. — **Język grecki:** Homera Odyssea. Wyd. Christ. Jezienicki. Opr. 2 K 40 h. — Demostenes. Wyd. Wotke-Schmidt. Opr. 1 K 40 h. — Platon. Apologia. Wyd. Lewicki. Opr. 1 K. — Ćwikliński, Gramatyka jak w kl. III. — **Język polski:** Tarnowski i Próchnicki, Wypisy polskie. Część II. Wydanie 3. Lwów 1906. Opr. 3 K 60 h. — Tarnowski i Wójcik. Wypisy polskie. Cz. I. Wyd. 3 i 4. Lwów 1909. Opr. 3 K 30 h. — **Język niemiecki:** Ippoldt u. Stylo, Deutsches Lesebuch. Cz. III. (W druku). — **Geografia i historya powszechna:** Zakrzewski, Historya powszechna. Część III. Kraków 1904. Wyd. 2. Opr. 2 K. 80 h. — Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 3. Kraków 1901. Opr. 2 K. — **Matematyka:** Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i alg. dla klas wyższych. Lwów. 1906. Opr. 4 K. — Močnik-Maryniak, Geometrya jak w kl. VI. — Kranz, Zbiór zadań i Logarytmy jak w kl. VI. — **Fizyka:** Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas, Wydanie 4. Kraków 1906. Opr. 3 K 40 h. — Tomaszewski Chemia. Wyd. 4. Kraków 1906. Brosz. 70 h. — **Propedeutyka filozofii:** Nuckowski, Podręcznik logiki ogólnej 1903. Opr. 2 K.

KLASA VIII.

Religia: Ks. Gadowski, Historya Kościoła katolickiego. Wydanie 2. Kraków 1907. Opr. 3 K. — **Język łaciński:** Horatius. Wyd. Dolnicki-Librewski 1 K 50 h. — Tacitus, Wyd. Weidner-Staromiejski. Opr. 2 K 20 h. — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego, jak w kl. III. — **Język grecki:** Platon: Apologia. Wyd. Christ-Lewicki. Opr. 1 K; — Sofokles: Antygona. Wyd. Szubert-Majchrowicz. Opr. 1 K. — Homera Odyssea, jak w kl. VII. — Ćwikliński, Gramatyka, jak w kl. VII. — **Język polski:** Wypisy polskie Tarnowskiego i Próchnickiego. Część II. Wydanie 3. Lwów 1906. Opr. 2 K 60 h. — **Język niemiecki:** Ippoldt, Deutsches Lesebuch. Cz. IV. Opr. 4 K. — **Geografia i historya powszechna:** Głąbiński-Finkel, Historya i statystyka austryacko-węgierskiej monarchii. Wyd. 3. Opr. 3 K. — Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 3. Kraków 1901. Oprawna 2 K. — **Matematyka:** jak w kl. VII. — **Fizyka:** jak w klasie VII. — **Propedeutyka filozofi:** Lindner-Kulczyński. Wykład psychologii. Wyd. 2. Kraków 1998. Opr. 2 K 20 h.

IX.

Klasyfikacya uczniów
za rok 1910/1911.

KLASA I A.

Chlubnie uzdolnieni:
Breiter Stanisław
Moses Zygfryd
Topolski Franciszek

Uzdolnieni:
Babraj Teofil
Badura Stanisław
Berbeka Edward
Bierczyński Włodz.
Cyzer Izrael
Czekaj Józef
Diamant Samuel
Dróżdż Stanisław
Dyrcz Leonard
Haas Adolf
Jaglarz Franciszek
Jaworski Mieczysław
Jodłowski Zdzisław
Kaczkowski Herman
Kuziel Józef
Lambert Józef
Lisowski Gustaw
Łowczowski Włodz.
Mastalski Maryan
Musiał Kazimierz
Pietrzyk Karol
Pociągiel Władysław
Rosner Juliusz
Silbersztajn Izak
Sosin Klemens
Spytkowski Edward
Wargowski Władysław
Zapiór Stefan
Zdybalski Alfred

Nieuzdolnionych do klasy następnej 3; do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 7.

KLASA I B.

Chlubnie uzdolnieni:
Babiński Władysław
Garbusiński Stanisław
Kutek Antoni
Mirkiewicz Maryan
Szewczyk Józef

Uzdolnieni:
Białoszczyński Jan
Bilski Eugeniusz
Brenner Adolf
Feiglewicz Maryan
Góra Ludwik
Hachorkiewicz Jan
Hans Czesław
Karolus Julian
Krautwirth Emil
Krwawicz Emilian
Łazarów Edward
Łazarów Stefan
Michniewski Leon
Mocny Karol
Ostrowski Antoni
Pawlik Bruno
Podoba Karol
Rojowski Antoni
Świerczyński Zygmunt
Szybiński Stanisław
Watzka Józef
Węgiel Stanisław
Wodecki Stanisław
Wyroba Karol

Nieuzdolnionych do klasy następnej 10.

KLASA II A.

Chlubnie uzdolnieni:
Gernand Jerzy
Seyrlhuber Robert
Suchoń Wilhelm
Wąs Adam

Uzdolnieni:
Beckman Izrael
Całus Stanisław
Czerwiński Edward
Gajewski Franciszek
Galos Maryan

Gasidło Albin
Gawlik Jan
Gintel Jan
Gumplowicz Maks
Gumułka Piotr
Kabelik Wacław
Kaczor Edward
Kepler Marceli
Korajda Stanisław
Koziński Stefan
König Stanisław
Legutko Sylwester
Lelek Szczepan
Lender Samuel
Malarczyk Franciszek
Marciniak Michał
Olsza Jan
Perlmutter Wilhelm
Reczyński Jan
Rumeld Saul
Scheuer Szymon
Sołtys Stanisław
Sosenko Włodzimierz
Stećkow Julian
Strumpfner Egmont
Truszkiewicz Kazimierz
Udziela Władysław
Wcisło Jakób
Wilga Aleksander
Zawada Józef
Żegleń Stanisław

Nieuzdolnionych do klasy następnej 2; do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 1.

KLASA II B.

Chlubnie uzdolnieni:
Mottl Franciszek
Schrenzel Henryk
Taszycki Witold
Tatara Franciszek
Waga Antoni

Uzdolnieni:
Finder Markus
Folga Piotr
Follprecht Jan
Gątkiewicz Stanisław
Górecki Wacław
Guzik Stanisław
Hubicki Jerzy
Kleinberger Berl
Kolarczyk Józef
Koman Antoni
Kot Jan
Kotowski Stanisław
Myszal Aleksander
Pisula Henryk
Podraza Tomasz
Rozenzweig Feiwel
Skimina Czesław
Solarz Józef
Szurmiak Aleksander
Tippe Augustyn
Wachulski Feliks
Wodzinowski Andrzej
Wojtyga Stefan
Wójcik Wojciech
Zemla Eugeniusz
Żmuda Kazimierz

Nieuzdolnionych do klasy następnej 3; do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 4.

KLASA III A.

Chlubnie uzdolnieni:
Agatstein Jerzy
Agatstein Tadeusz
Biegun Stanisław
Rozenblum Artur
Wątor Józef

Uzdolnieni:
Billian Eranciszek
Filiciak Bronisław
Frančić Wilhelm
Gancarczyk Adolf
Godula Wiktor
Goldstein Nuchem
Górecki Józef
Guzik Kazimierz
Hörl Władysław
Klein Pinkas
Kowalski Zygmunt
Krawczuk Stanisław
Kumiński Tadeusz
Piaseczny Rudolf
Pierzchała Andrzej
Ryczek Stanisław
Schnür Samuel
Schuldenfrei Jozua
Skimina Kazimierz
Soseńko Jerzy
Truszkiewicz Stefan
Zimnal Tadeusz

Nieuzdolnionych do klasy następnej 3.

KLASA III B.

Chlubnie uzdolnieni:
Babiński Bronisław
Friedmann Jerzy
Mintz Zygmunt
Pfisterer Adam
Rubinstein Dawid
Schab Teofil
Tync Władysław
Wcisło Wincenty

Uzdolnieni:
Blok Adolf
Bułat Stanisław
Dobija Stanisław
Dobosz Alojzy
Głowacki Juliusz
Janda Władysław
Jasiński Aleksander
Kepler Wiktor
Kędziora Maryan
Kornecki Edmund
Kühnreich Abraham
Laskowski Stanisław
Leśniak Jan

Mastalski Stanisław	Ostrowski Aleksander	Ptak Henryk
Mitera Kazimierz	Pańczyszyn Władysław	Stenzel Jan
	Porzycki Józef	

Nieuzdolnionych do klasy następnej 5.

KLASA IV A.

Chlubnie uzdolnieni:	Goldstein Izydor	Piotrowski Antoni
Pajdak Antoni	Kowalik Józef	Selwa Kazimierz
	Matera Maryan	Strzebak Stanisław
Uzdolnieni:	Motyka Wojciech	Trella Stanisław
Bolkowski Jerzy	Natan Samuel	Waldmann Emil
Goldberger Henryk	Orzechowski Henryk	Zacny Gustaw
	Pinkusfeld Adolf	

Nieuzdolnionych do klasy następnej 7.

KLASA IV B.

Chlubnie uzdolnieni:	Chan Adolf	Jaworski Wacław
Glück Izydor	Dziewoński Mieczysław	Kleinberger Izydor
Ostrowski Zdzisław	Feldmaus Izydor	Lemberger Izaak
Sołtysik Jan	Firla Kazimiez	Ring Kazimierz
	Garbusiński Jan	Rogowski Bazyli
Uzdolnieni:	Hefter Jakób	Rosenberg Stanisław
Albiński Stanisław	Jamka Czesław	Serwaczyński Henryk
Baumgarten Stanisław		Święcicki Kazimierz

Nieuzdolnionych do klasy następnej 6.

KLASA V A.

	Uzdolnieni:	Polończyk Franciszek
Chlubnie uzdolnieni:	Boryczka Stefan	Przewoźniak Maryan
Pankiewicz Kazimierz	Dobrowolski Miecz.	Sołtys Jan
Parszywka Konstanty	Flakiewicz Stanisław	Thorn Isaak
Seiden Benjamin	Marchaj Alojzy	Wróbel Adam
	Matuszczak Franciszek	Mehl Zygmunt

Nieuzdolnionych do klasy następnej 5; do egzaminu poprawczego i uzupełniającego po wakacyach przeznaczono 3.

KLASA V B.

Chlubnie uzdolnieni:		Margulies Max
Butterteig Artur	Uzdolnieni:	Michnowicz Jan
Kragen Henryk	Dembicki Eugeniusz	Schrenzel Oskar
Mazurkiewicz Jan	Hans Konstanty	Silberstein Henryk
Menasche Naftali	Illg Karol	Sokół Bolesław
Ratyński Stanisław	Jasiński Józef	Śmiałek Tadeusz
Rieger Liber	Kuc Franciszek	Ziemba Maryan
Spatz Mojżesz	Ladziński Stanisław	
Tepper Arnold	Małota Józef	

Nieuzdolnionych do klasy następnej 1; do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 5.

KLASA VI A.

Chlubnie uzdolnieni:
Aronsohn Ludwik
Bułat Józef
Ćwiertnia Feliks
Gawron Jan
Hubicki Kazimierz
Kawalec Tadeusz
Michnowicz Emil
Sperr Jakób
Szerląg Karol
Wierzuchowski Miecz.

Uzdolnieni:
Bebak Włodzimierz
Goryl Edward
Górecki Maksymilian
Grünberg Tadeusz
Hofferek Mieczysław
Kmiecik Czesław
Kranz Adam
Laub Feliks

Marchaj Józef
Mikucki Stefan
Muchowicz Mieczysław
Nykulak Adolf,
Paleczny Wacław
Trojanowski Jerzy
Wiśniowski Jakób
Wnęk Władysław
Wojciechowski Michał
Wroński Stanisław
Ziemba Piotr

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 2.

KLASA VI B.

Chlubnie uzdolnieni:
Lustgarten Izriel
Wanicki Adam

Uzdolnieni:
Cieślik Ludwik

Gaczoł Włodzimierz
Hirszberg Wulf
Korngold Salomon
Kulig Stanisław
Miłkowski Maryan
Rittmann Max

Rychel Zygmunt
Selwa Maryan
Szmyt Stanisław
Zabdyr Antoni

Nieuzdolnionych do klasy następnej 8; do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 3.

KLASA VII A.

Chlubnie uzdolnieni:
Fenichel Izaak
Goldstein Jakób
Passendorfer Edward
Pretzel Abraham
Wcisło Kasper
Zemek Józef

Uzdolnieni:
Aleksandrowicz Wilh.

Braunig Wilhelm
Drobner Ignacy
Friedmann Bednard
Gramatyka Michał
Heidenfeld Adolf
Isenberg Dawid
Joffe Borys
Keiner Ferdynand
Kosches Józef
Kramer Zygmunt

Leśniak Tadeusz
Morgenbesser Leon
Moroz Mirosław
Orliński Henryk
Piaseczny Julian
Radecki Zbigniew
Zinków Julian
Zweig Szymon

KLASA VII B.

Chlubnie uzdolnieni:
Enoch Szymon

Uzdolnieni:
Białoszczyński Czesław
Chrzankowski Piotr

Erlacher Zygmunt
Florek Kazimierz
Galos Stanisław
Kaczor Józef
Klinger Jakób
Niedźwiedź Antoni
Pogłódek Stanisław

Schneider Michał
Słowik Edmund
Śmietana Wiktor
Udziela Mieczysław
Wasserberger Maks.
Zimmermann Jakób

Nieuzdolnionych do klasy następnej 3; do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 1.

KLASA VIII.

Ukończyli klasę:

Z wynikiem chlubnym:
Dziama Józef

Florek Stanisław
Immerglück Wilhelm

Jasiński Łucyan
Krupiński Leonard

Michura Stefan
Strojek Klemens
Warchałowski Maryan
Wiśniowski Władysław

Z wynikiem dobrym:
Andermann Salomon
Bałuk Zygmunt
Bilski Jan
Butterteig Julian
Dziąba Karol
Feczko Władysław
Gądek Kazimierz
Gucwa Franciszek
Guzdek Władysław
Holländer Michał
Kiełkowski Piotr
Konieczny Ignacy
Konowaluk Eustachy
Król Julian
Kruszyna Franciszek
Kubas Stanisław
Laksberger Maks
Maciołowski Michał
Matula Edward
Myśliwy Henryk
Pająk Piotr
Porzycki Jan
Sroka Franciszek
Szypuła Maksymilian
Taszycki Bronisław
Woźniak Jan
Zembaty Ferdynand
Żegleń Józef

Do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono 1 ucznia; do egzaminu uzupełniającego jednego.

Wynik egzaminu dojrzałości

w roku szkolnym 1910/11.

a) W terminie zimowym:

Do egzaminu dojrzałości zgłosiło się uczniów publicznych 2
Świadectwo dojrzałości otrzymało 2

b) W terminie letnim:

Do egzaminu dojrzałości zgłosiło się:
a) uczniów publicznych 39
b) eksternistów 8
razem 47

Do egzaminu dojrzałości nie przypuszczono:
ucznia publicznego 1
eksternisty 1
Z powodu choroby nie składało egzaminu ustnego eksternistów 2
Przy ustnym egzaminie dojrzałości otrzymało:
1) Świadectwo dojrzałości z odznaczeniem:
uczniów publiczuych 13
eksternistów 1
2) Świadectwo dojrzałości:
a) uczniów publicznych 25
b) eksternistów 2
razem 41
3) Reprobowano na rok ekst. 1
» pół roku ekst. 1

Z 41 abituryentów, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości, udaje się:
na wydział teologiczny 5
» » prawniczy 14
» » medyczny 5
» » filozoficzny 4

na studya techniczne 3
» » agronomiczne 5
do innych zawodów 5

Egzamin dojrzałości złożyli:

Uczniowie publiczni:

1. Andermann Salomon
2. Bałuk Zygmunt
3. Bilski Jan
4. Butterteig Julian
5. **Dziama Józef** (z odzn.)
6. Dziąba Karol
7. Feczko Władysław
8. **Florek Stanisław** (z odzn.)
9. **Gądek Kazimierz** (z odzn.)
10. Grünhaut Aleksander
11. Gucwa Franciszek
12. Guzdek Władysław
13. Holländer Michał
14. **Immerglück Wilhelm** (z odzn.)
15. **Jasiński Łucyan** (z odzn.)
16. **Kiełkowski Piotr** (z odzn.)
17. Konieczny Ignacy
18. Konowaluk Eustachy
19. Król Julian
20. **Krupiński Leonard** (z odzn.)
21. Kruszyna Franciszek
22. Kubas Stanisław
23. Laksberger Maks
24. Maciołowski Michał
25. **Matula Edward** (z odzn.)
26. **Michura Stefan** (z odzn.)
27. **Myśliwy Henryk** (z odzn.)
28. Pająk Piotr
59. Porzycki Jan
30. Sroka Franciszek
31. **Strojek Klemens** (z odzn.)
32. Szypuła Maksymilian
33. Taszycki Bronisław
34. **Warchałowski Maryan** (z odzn.)
35. **Wiśniowski Władysław** (z odzn.)
36. Woźniak Jan
37. Zembaty Ferdynand
38. Żegleń Józef

Eksterniści:

39. **Koc Leon** (z odzn.)
40. Sienkiewicz Bolesław
41. Sutkowski Adam

OGŁOSZENIE.

Wpisy uczniów publicznych jakoteż prywatnych na rok szkolny 1911/12, odbędą się dnia 31. sierpnia od godziny 8—12 przed południem i od godziny 4—6 po południu. Późniejsze zgłoszenia będą uwzględniane tylko w wyjątkowych wypadkach.

Uczniowie mają się zgłaszać do wpisów w towarzystwie rodziców lub opiekunów.

Uczniowie **tutejszego zakładu** mają przy wpisie przedłożyć świadectwo z ostatniego roku szkolnego.

Uczniowie **przybywający z innych zakładów**, zgłaszający się do klas II—VIII, będą przyjmowani tylko w ograniczonej liczbie w miarę wolnego miejsca w klasie, do której się zgłaszają.

Uczniowie, **przybywający z innych zakładów**, mają przy wpisie przedłożyć:

1. Metrykę chrztu lub urodzenia.

2. Świadectwo z ostatniego roku szkolnego, opatrzone potwierdzeniem Dyrekcyi, że mogą być przyjęci w innym zakładzie bez przeszkody.

Dekret uwolnienia od opłaty szkolnej (lub poświadczenie uwolnienia na świadectwie szkolnem), jeżeli to uwolnienie mają.

Uczniowie, **zgłaszający się do egzaminu wstępnego do klasy I.**, muszą przy wpisie przedłożyć:

1. Metrykę chrztu lub urodzenia na dowód, że ukończyli już 10. rok życia lub ukończą go przed 1. stycznia 1911.

2. Świadectwo szkolne za ostatnie półrocze, jeżeli pobierali naukę w szkołach publicznych.

3. Świadectwo powtórnego szczepienia ospy (rewakcynacyi), odbytego w roku poprzedzającym wstąpienie do gimnazyum.

Uczniowie, **którzy po dłuższej przerwie w naukach** chcą znowu uzyskać przyjęcie do gimnazyum, muszą:

1. Przedłożyć metrykę urodzenia, ostatnie świadectwo szkolne, opatrzone przepisaną klauzulą, świadectwo moralności za czas, w którym do szkoły nie chodzili i świadectwo powtórnego szczepienia ospy.

2. Poddać się egzaminowi wstępnemu za złożeniem taksy egzaminacyjnej w kwocie 24 K.

Każdy uczeń ma złożyć przy wpisie 2 K na środki naukowe. Uczniowie nowo wstępujący do zakładu płacą nadto taksę wstępną w kwocie 4 K 20 h.

Oprócz tego musi każdy uczeń, z wyjątkiem bardzo ubogich, złożyć 1 K na gry i zabawy szkolne.

Uczniowie obowiązani są do składania opłaty szkolnej, która za jedno półrocze wynosi 30 K i musi być złożona w pierwszych sześciu tygodniach każdego półrocza t. j. do 15. października i 15. marca. Prośby o uwolnienie od opłaty szkolnej, zaopatrzone w świadectwo szkolne z ostatniego półrocza i dokładne świadectwo ubóstwa, nie dawniej jak przed rokiem wydane, należy bez stempla wnosić za pośrednictwem Dyrekcyi do Wysokiej c. k. Rady Szkolnej krajowej najpóźniej do 20. września w pierwszym półroczu, a 20. lutego w drugiem. O uwolnienie od opłaty szkolnej mogą wnosić prośby tylko ci uczniowie ubodzy, którzy za ostatnie półrocze otrzymali świadectwo uzdolnienia do klasy następnej i zachowanie się dobre.

Uczniowie klasy I mają złożyć opłatę szkolną za pierwsze półrocze do 30. listopada; ci jednak ubodzy uczniowie, którzy już w pierwszych dwóch miesiącach czynią dostateczne postępy we wszystkich przedmiotach i zachowują się dobrze, mogą uzyskać **odroczenie** tego terminu aż do końca półrocza, a w razie pomyślnej klasyfikacyi za I półrocze są uwolnieni od opłaty szkolnej. Uczniowie, chcący z tego dobrodziejstwa korzystać, mają w ciągu 8 dni po rozpoczęciu roku szkolnego wnieść za pośrednictwem Dyrekcyi nieostemplowane prośby do Wysokiej c. k. Rady Szkolnej krajowej, załączając do nich dokładne świadectwo ubóstwa.

Egzamina **wstępne** do klasy I odbywają się w dwóch terminach: przed feryami dnia 30. czerwca i 1. lipca i po feryach dnia 1. ewentualnie 2. września. Powtórzenie tego egzaminu przed upływem roku nie jest dozwolone ani w tym samym ani w innym zakładzie.

Egzamina poprawcze odbędą się dnia 31 sierpnia; egza-

mina **wstępne** do klas od II—VIII w dniach 1. i 2. a ewentualnie i 3. września; z egzaminu wstępnego nie wydaje się świadectwa. Po złożeniu egzaminu wstępnego uczeń może być przyjęty tylko jako uczeń publiczny.

Uczniom **zamiejscowym** wolno mieszkać pod nadzorem tych osób, które się ściśle stosować będą do przepisów Regulaminu dla odpowiedzialnych nadzorów, wydanego przez Wysoką c. k. Radę szk. krajową. Osoby, przyjmujące uczniów na mieszkanie (i wikt), **muszą** zatem we własnym interesie zaznajomić się dokładnie z odnośnymi przepisami.

Rok szkolny 1911/12 rozpocznie się uroczystem nabożeństwem dnia 3. września; dnia 4. września rozpoczynają się lekcye szkolne.

W Podgórzu dnia 30. czerwca 1911.

Ignacy Kranz
Dyrektor.

DRUKARNIA
W·L·ANCZYCA
I SPÓŁKI
W KRAKOWIE